

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LX Nr. 30

KETVIRTADIENIS, gruodžio [December] 13, 1979

KAINA 25 c.

KASDIEN

NEJAUGI NEBUVO MEKSIKOJ VIENAM JAU IŠKELE BYLĀ IŠNAUDOJA VIENUS IR ANTRUS BOLIVIJOF FAŠISTAMS NEPAVYKO

Kaip bekalbėsime, verste verčiausi galvoti, nejaugi buvusiame Irano šachui nebuvo ligoninės Meksikoje pasigydyti nuo vėžio? Juk ir ten yra žmonių sergančių vėžiu, yra gydytojų, ligoninių.

Toks bilijonierius kaip šachas, lengviausiai galėjo pasikviesti iš Amerikos geriausių gydytojų, netgi pasistatyti specialiai sau ligoninę. Bet ne, užsimanė atvykti į Niujorką.

Ir kiek jis privirė triukšmo, kiek pridarė Amerikai bėdų, baisu pagalvoti. Nejaugi Vašingtonas to nepamatė?

☆☆☆

Justicijos departamentas jau iškėlė vienam įtariamam nacistinui nusikaltėliui nupilietinimo bylą. Tai estui Karl Linnas, gyvenančiam Long Island, N. Y. Bylą iškėlė Brooklyno distrikto teisme.

Jis kaltinamas Imigracijos autoritetams nuslėpęs, kad nacių okupacijos metais Tartu koncentracijos stovykloje talkininkavo naciams atrenkant civilius, moteris ir vaikus sušaudymui.

Laukiame, kad ir daugiau tokių bylų bus. Ar tikrai jie bus paimti už pakarpos, parodys netolima ateitis.

☆☆☆

Atsimenam, praėjusiais metais tūkstančiai fermerių traktoriais buvo užplūdę Vašingtoną. Sausio mėnesį ar vasario pradžioje vėl ruošiasi vykti į Vašingtoną. Bet šį kartą ne traktoriais, o lengvaisiais sunkvežimiais.

Farmerių organizacijos pareigūnas Wayne Peterson sako, kadangi agrikultūros departamentas pranašauja, kad žemės ūkio produktų kainos kitais metais nukris 20 proc., fermeriai negali laukti sudėję rankų, kol agrobiznis juos visiškai išstums iš fermeriavimo.

☆☆☆

Farmeriai aliarmuoja, kad pinga žemės ūkio produktai. Miestiečiai aliarmuoja, kad brangsta maisto produktai. Kaip tai išaiškinti?

Labai paprastai. Maisto produktų procesavimo kompanijos fermeriams už žemės ūkio produktus moka vis mažiau, o už supakuotą ir supermarketams paruoštą maistą iš miestiečių plėšia kuo daugiau. Vadinas, išnaudoja ir fermerius ir miestiečius.

Už maisto produktų brangėjimą bėda verčiama infliacijai, bet kad čia prisideda ir maisto produktų procesavimo kompanijos, tylima.

☆☆☆

Minėjimai Būgos gimtinėje

Sutinkant žymaus lietuvių kalbos tyrinėtojo ir pedagogo profesoriaus Kazimiero Būgos šimtąsias gimimo metines, VVU prof. Z. Zinkevičius išleido populiarią kalbininko gyvenimo ir darbų apybraižą. Iš spaudos išėjo baltų filologijos katedros žurnalo "Baltistica" XV tomo II sąs., skirtas K. Būgai, netrukus išeis ir Kraštotyros draugijos leidinio "Mūsų kalba" 6 sąs., kuriame bus daug straipsnių ir atsiminimų apie žymų kalbininką. Parengtas tęstinio leidinio "Lietuvių kalbotyros klausimai" eilinis tomas, skirtas K. Būgai. Lietuvių kalbos ir literatūros institutas surengė mokslinę konferenciją, kurioje, be lietuvių kalbininkų, pranešimus skaitė ir svečiai iš Rygos, Kijevo, Minsko.

K. Būgos gimimo šimtąsios metinės buvo gražiai paminėtos jo gimtinėje Dusetose—kultūros namuose ir jo vardu pavadintoje vidurinėje mokykloje. Į iškilmes gausiai susirinko Zarasų rajono mokytojai, visuomenės atstovai, svečiai iš Mokslų Akademijos, Vilniaus universiteto ir Pedagoginio instituto, Siaulių ir Klaipėdos aukštųjų mokyklų. Minėjimo organizatoriai, giminės ir svečiai pirmiausia patraukė į didžiojo kalbininko gimtąją sodybą Pažiegėje, kur nuo 1973 m. įrengtas memorialinis muziejus. Rengiantis jubiliejui, prie kelio į Pažiegę pastatyta Liaudies

Bolivijos fašistams nepavyko. Pasiskelbęs jų prezidentas pulk. Natusch Busch šalį tevaldė tik dvi savaites. Demokratinės jėgos jį nušalino ir laikinai prezidentu išrinko moterų Lydia Gueiler Tejada.

Lydia Gueiler Tejada yra pažangi moteris. Prieš 30 metų įstojo į Nacionalinį Revoliucinį Sąjūdį. Nuo 1964 metų iki 1977, pabėgusi nuo diktatūrinio režimo, gyveno Čilėje, kur buvo įėjusi į pažintį su Salvados Allende.

Ar po prezidentinių rinkimų ji pasiliks prezidentu, sunku pasakyti. Tačiau šiuo metu jos simpatijos darbininkų klasei.

☆☆☆

JAV Komunistų partija prezidentiniams rinkimams prezidento postui kandidatui paskelbė kompartijos generalinį sekretorių Guss Hall, o viceprezidento postui plačiai žinomą kovotoją už civilines teises Angela Davis.

Jų rinkiminės kampanijos politinėje platformoje svarbiausiais klausimais bus pasaulinė taika ir ekonominė krizė. Taipgi reikalauja, kad būtų iš krašto iššluotas rasizmas ir kad būtų liaudies reikalai pirm pelnų.

Praeitais prezidento rinkimais komunistai balotiravosi 19 valstijų. Ateinančiuose rinkimuose, laukiamo, balotiruosis beveik visose valstijose.

S. J. Jokubka

meno draugijos nario V. Ulevičiaus skulptūrinė rodyklė. Iš naujo aptvarkyta sodyba, papildyta ekspozicija rodo zarasiečių pagarbą kalbininkui. Dusetų K. Būgos vidurinės mokyklos mokytojai V. Strioga, R. Gapšys ir fotografas G. Kovaliovas jubiliejui parengė ir išleido bukletą—gražią dovaną kiekvienam aplankiusiam kalbininko tėviškę.

Iškilingam minėjimui žymiojo mokslininko portretu papuošta kultūros namų salė. Ant sienos paveikslai "K. Būgos tėviškė mokinių akimis"—tai mokytojos A. Šimkutės vadovaujamų mokinių darbai. Pranešimą apie K. Būgos gyvenimo kelią ir darbus skaitė mokytoja V. Vaitonienė. Lietuvių kalbos pradininko darbų svarbą dabartiniam kalbos mokslui apžvalgė jo darbų tęsėjai akademikas profesorius V. Mažiulis, profesorius Z. Zinkevičius, akademinio "Lietuvių kalbos žodyno" redakcinės kolegijos narys filologijos kandidatas A. Balašaitis. Minėjimo dalyviai išklauė poetės ir aktorės M. Kudarauskaitės deklamuojamą S. Valiūno "Birutę" ir autorės eiles apie gimtąją kalbą. Didelio mokslininko ir paprasto, kuklaus žmogaus gyvas paveikslas iškiilo, klausantis literatūrinio montažo "K. Būga dusetiškių atsiminimuose".

Kalbininko tauriai asmenybei mokytojas V. Strioga paskyrė savo eilėrašį. Štai pora jo posmelių:

Prie mėlyno Ziego pabirusios
pirkios
Tau gimtąją kalbą į širdį įrašė.
Nors žodžių tvane greit gyvybė
ištirpo,
Bet regiu Tave nemirtingą
ir gražų.

Sudegdamas kelią tiesiausiai
parodei
Pro glūdumą, raižomą šimtmečių
vingių,
Į senąjį skambų lietuvišką žodį,
Išsaugotą, gintą valstiečio
vargingo.

Kazimieras Būga

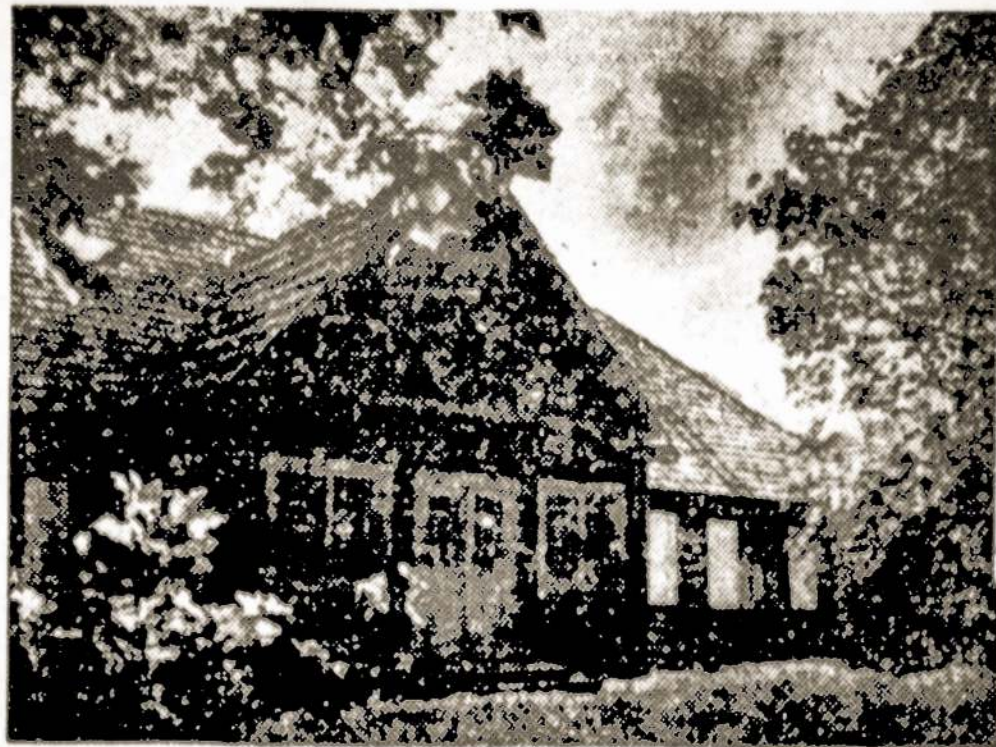
Žymų kalbininką tą pačią dieną paminėjo ir jo vardu pavadinta Dusetų vidurinė mokykla. Apie K. Būgos darbus, jo asmenybę pasakojo svečiai iš Vilniaus ir kitų aukštųjų mokyklų ir mokslo įstai-gų.

— Dusetų vidurinė mokykla pateisina garbingą vardą,—kalbėjo iškilnėse dalyvavęs LTSR švietimo ministro pavaduotojas V. Spurga.—Plačiai respublikoje garsėja jos gamtininkai, užėmę prizines vietas sąjunginėse apžiūrose. Jiems nenusileidžia ir kraštotyryninkai. Jų įrengtas muziejus apdovanotas TSRS kultūros ministerijos diplomu. Daug mokinių seka K. Būgos pėdomis: renka atsiminimus, kalbinę medžiagą, tautosaką, studijuoja filologiją aukštesiose mokyklose.

Minėjime buvo apdovanoti rašinių apie K. Būgą konkurso laimėtojai, tautosakos, žodyno medžiagos rinkimo žymūnai. Mokyklos savi-veiklininkai parodė nuotaikingą il-gametės kraštotyryninkės mokytojos Z. Vilytės parengtą tautosakinį montažą "Dusetų kraštas ne iš rašto, o pagal žmonių kalbeles".

Jubiliejaus prisiminimui svečiams buvo įteikti Dusetų K. Būgos vidurinės mokyklos piešimo mokytojo R. Pučesko keramikiniai medaliai su K. Būgos portretu ir įrašų "Kalba—tai mūsų archyvas".

A. Balašaitis

K. Būgos gimtinė Pažiegėje—šiandien didžiojo lietuvių kalbininko, lituanistikos ir baltistikos mokslo Lietuvoje kūrėjo memorialinis muziejus.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Padidėtų proga kilti branduoliniam karui

Šį savaitgalį, gruodžio 15 d., Belgijos sostinėje Briuselyje susirinks militarinės NATO grupuotės užsienio ir gynybos ministrai tartis, ar sutikti su prez. Carterio administracijos spaudimu, kad Vakarų Europoje papildomai būtų išdėstyta 572 branduolinės raketos, pajėgios pasiekti Tarybų Sąjungoje taikinius nuo 1,000 iki 1,500 mylių. Jos būtų išdėstytos Vakarų Vokietijoje, Britanijoje, Olandijoje ir Belgijoje. Ar NATO užsienio ir gynybos ministrai su šia prez. Carterio administracijos užmačia sutiks, netrukus, po kelių dienų paaiškės.

Kam tos raketos reikalingos? Girdi, kontra TSRS vidutinio nuotolio raketoms. Buvę NATO karinių pajėgų generalinio komendanto padėjėjas generolas Nino Pasti sako, jeigu kas taip galvoja, tai užmiršta, kad Vakarų Europoje yra išdėstyta apie 8,000 branduolinių ginklų, kurių pajėgumas daug didesnis, negu tarybinių raketų, išdėstytų europinėje teritorijoje. Ir gražiausia, kad prie šių apie 8,000 JAV raketų neprieina nė viena NATO šalis, kuriose jos išdėstytos, jos yra visiškai JAV kontrolėj.

Štai ir verčiasi galvoti, kam tos 572 branduolinės raketos papildomai Vakarų Europoje reikalingos. Šalys, kuriose jos bus išdėstytos, gal bus branduolinėmis bazėmis prieš Tarybų Sąjungą, destabilizuos militarinį balansą, pasikės po SALT sutartimi, pagyvins šaltąjį karą. Kampanijos už raketų išdėstymą Vakarų Europoje vadovas, saugumo reikalams patarėjas Zbigniew Brzezinski, jau kelia antitarybinę isteriją, gąsdindamas Vakarų Europą "Tarybų Sąjungos grėsme". Tuo tarpu TSRS gynybos ministras Dmitri Ustinov savo ruožtu pabrėžia, kad branduolinių raketų išdėstymas Vakarų Europoje Tarybų Sąjungą pastatytų nepalankioje padėtyje ir, žinoma, Tarybų Sąjunga būtų priversta irgi didinti savo branduolinių raketų pajėgumą.

Jeigu raketos būtų išdėstytos, nėra abejonės, padidėtų proga kilti branduoliniam karui, kuris neaplenktų ir Jungtinių Valstijų. Nors TSRS neturi raketų, nukreipus prieš JAV, bet apsisaugojimui nuo išdėstytų Vakarų Europoje turėtų nukreipti.

Ir Amerikoje veiks Taikos Taryba

Nelengva Amerikoje taikos šalininkų sąjudžiams, kai čia karinės pramonės pasaulinis centras, tai krašto užsienio politika taikos siekia iš jėgos pozicijų. Tačiau sąjudžiai už taiką juda, kunkuliuoja. Vyksta demonstracijos, mitingai prieš branduolinį ginklą, už nusiginklavimą, už tautų sambūvį be karų. Už taiką, demokratiją ir pažangą telkiasi į koalicijas pažangesnės profsąjungos, organizacijos, bažnyčios. Taikos trokštanti liaudis vis aukščiau kelia taikos vėliavą, reikalaujama taikos rezoliucijomis, telegramomis, laiškais savo kongresmanams ir senatoriams, netgi pačiam prezidentui. Bet iki šiol Amerikoje taikos jėgų sąjudžiai veikė kaip ir tik savo rate, be didesnių išpareigojimų tarptautiniam taikos sąjudžiui.

Lapkričio antrame savaitgalyje Philadelphijoje įvyko istorinis įvykis. Daugiau kaip 400 įvairių profsąjungų, taikos grupuočių ir šiaip organizacijų darbuotojų susirinko į Pensilvanijos universiteto International House patalpas ir įkūrė Pasaulinės Taikos Tarybos skyrių—U. S. Peace Council—siekti solidarumo su Nikaragvos ir Kubos liaudim, daryti ėjimus, kad būtų izoliuota fašistinė Čilė, demonstruoti prieš išdėstymą branduolinių raketų Europoje, daryti spaudimą, kad būtų ratifikuota SALT II sutartis, organizuoti koaliciją rėmimui vadinamo Transfer Amendment, kad karinės išlaidos palaipsniui būtų perkeltamos socialiniams reikalams, ir t. t.

Susirinkime dalyvavo ir įsikūrusią JAV Taikos Tarybą sveikino pats Pasaulinės Taikos Tarybos pirmininkas Romesh Chandra. Be jo, susirinkime dalyvavo Vietnamo, Kubos, TSRS, Čilės, Nikaragvos, Portoriko, Graikijos, Panamos taikos šalininkų delegacijos. Iš Afrikos kontinento buvo atvykę Zimbabvės patrijotinio fronto ir Afrikos Nacionalinio fronto atstovai.

Ypač ugningą ir prasmingą kalbą pasakė baigiamajame posėdyje įsikūrusios JAV Taikos Tarybos vykdomasis sekretorius Michael Myerson. Jis akcentavo, kad Pasaulinė Taikos Taryba nėra joks komunistinis veiksnys, kad su Pasauline Taikos Taryba drauge dirba už taiką socialdemokratų partijos, taika mylinčios buržuazinės partijos, darbininkų partijos ir taiką mylintys įvairių filosofinių įsitikinimų žmonės. Girdi, ir mes, U. S. Peace Council, dirbsime su visais, norinčiais ginti taiką ir kovoti prieš karą.

2.

APŽVALGA PASTABOS

SV. MARIJA NEGRĖ

Ateistai sako, jog ne dievas žmogų sutvėrė, o žmogus dievą panašų į save. Šventuosius taipgi sutvėrė panašius į save. Baltosios rasės žmonių šventieji balti, juodosios rasės juodi, geltonodžių geltoni ir t. t.

Štai Brooklyno pranciškonų laikrašty, lapkričio 2 dienos laidoje yra kažkokio Pr. Gavėno straipsnis "Lietuviai Brazilijos šventovėje". Rašo, kad liepos 22 d. Sao Paulo lietuvių būrys buvo nuvykęs į didžiausią Brazilijoje Marijos šventovę Aparecida, kur lietuviai pili-grimai poterio, giedojimo, ėjo stacijas, ėmė komunijas.

Tas Pr. Gavėnas pažymi, kad "šventovė, dar pilnai neįrengta, tikrai didinga: gali laisvai talpinti 20,000 maldininkų. Viduje, pačiame gale, nedidelėj nišoj, stovi afrikietiška juoda Nekaltai Pradėtosios Marijos statula plačiu, gražiai išsiuvinėtu ir išpuoštu apsiaustu, su didele karūna ant galvos".

Vilniuje Aušros Vartų koplyčioje Marija yra baltosios rasės, Brazilijoje tolygioje šventovėje jau afrikietiška juoda, nes Brazilijoje Aparecida šventovę lanko daugiausia negrai maldininkai.

NE VIEN LIETUVIAI BYLINEJASI

Atbėgusiems iš Lietuvos nacionalistams čia emigracijoje prie anti-komunistinio lovio trošku, nevisiems pakanka vietos, stumdomi, riejas. Stipresni bendruomeniškai pastūmė į šalį silpnesnius. Šie susiorganizavo į reorgišką bendruomenę, na, ir ėmė bylinėtis, kurie jų privalo turėti pirmenybę prie to lovio. Bet pasirodo, ne vieni lietuviai taip daro, rusai nacionalistai irgi dėl lovio tūsoji po teismus. Tik jie ne čia Amerikoje, o Vakarų Vokietijoje. Jie tarp savęs kovoja "Laisvosios Europos" radijo stotyje Muenchene.

"Draugo" b. kv. (Kviklys) žurnale "Kultūra" pasiskaitęs Sergiejaus Fiodotovo straipsnį apie darbą anti-komunistinėse "Laisvės" ir "Laisvos Europos" stotyse rašo, jog jam "atrodo, kad Sovietų agentai bus išsismelkę į minėtas radijo stotis. Jiems pavyko rusų grupę suskaldyti į mažas grupes, kurios tarp savęs kovoja ir bylinėjosi vokiečių teismuose".

Išeina lygiai taip, kaip čia. Tik skirtumas tas, kad ten bylinėjasi "kalti" Sovietų agentai, o čia riejas ir bylinėjasi "kalti" Lietuvos komunistų agentai.

Bet kad dėl tų rietenų ir bylinėjimosi yra kaltas anti-komunistinis lovy, ir Kviklys, ir visi kiti tyli.

Mičigano demokratų kongresmanas John Conyers savo kalboje pabrėžė, kad taika, darbas ir lygybė yra neatskiriami dalykai. Iš jūsų siekiu aš matau Amerikos ateitį,—kongresmanas baigė kalbą.

Michael Myerson, New Yorko miesto tarybos narys Gilberto Gerena-Valentin ir kiti kalbėtojai mušė į tašką, kad JAV militarinė-industrinė mašina yra didžiausia grėsmė taikai pasaulyje.

Tenka laukti, kad su JAV Taikos Tarybos įsikūrimu taikos sąjudžiai pradės naują veiklos pakopą už taiką. Kiekvieno taikos šalininko pareiga bus petys į petį žygiuoti su U. S. Peace Council. Lietuviai taikos šalininkai, ar pažangiečiai, ar naujieji ateiviai, inteligentai ir darbininkai bei pensininkai, neturi atsilikti nuo veiklos už taiką pasaulyje.

Vilnius, gruodžio 13

Vidurinėje Anglijos dalyje Brant Broughton kaimo parapijos šv. Elenos bažnyčios kunigas Robin Clark baisiai supyko ant žvirblio, kad tas plunksnuotis čirškėdamas savo balseliu pažeidinėjo gitaristo skambinima rekordavimo metu bažnyčioje. Kad nepatektų menkučio paukštuko balsiuokas į klasikinę muziką, kunigas (rev.) įsakė savo sūnui nušauti žvirblį. Sūnus įvykdė tėvo nuosprendį—nušovė čiulbanti plunksnuotį.

Žvirblio nužudymas užgavo parapijiečių jausmus. Jie kreipėsi su skundu į karališką draugiją (Royal Society) paukščių apsaugos reikalams. Kunigas pergyveno daug nesmagumų. Atsiunčiami laiškai jo adresu su paniekinimu ir jo asmenybės kolionėmis. Sautia ir per telefonus, bardami jį. Kun. R. Clark oficialiai atsiprašė parapijiečių iš sakyklos bažnyčioje, prisipažindamas padaręs klaidingą sprendimą, įsakydamas nušauti čiulbanti žvirblį. (Žinia perduota AP iš Londono).

Gal anglai ir yra iš prigimties jausmingi ir sentimentalūs dėl paukščių ir žvėrių, bet dėl žmonių—abejotina. Jie nesijaudino ir nesijaudina, kai prieš dešimt metų Anglija darė militarinę intervenciją į Šiaurės Airiją (Ulster).

Palyginant, nedidelis Airijos kraštas. Seniai suskaldytas imperialistų formule—padalyk ir valdyk. Už airių tautos liejamą kraują ir kančias atsakomybė krinta ant pačios Anglijos valdomosios klasės pečių. Airijos krašto žmonių prispauda ir išnaudojimas savai politikai nėra išimtis. Sitokios politikos imperialistai visur laikėsi valdydami užgrobtas kolonijas ir išnaudodami pavergtus žmones.

•••

Prez. J. Carteris, neperseniai kalbėdamas apie šalies anglių išteklius, stengėsi mažinti žmonių rūpesčius ir per daug žibaiminti dėl mažėjimo anglies, naftos ir gamtinių dujų.

U. S. Department of Energy neseniai pranešė per spaudą, kad apie 1985 metus bus surkurta nauja industrija eksploatavimui šalies durpynų. Šitas energijos šaltinis seniai buvo pamirštas ir atmetas kaip tamsaus arkljo energijos versmė. Bet šiuo metu šituo geru kuru susidomėta.

O kaip čia buvo šaipytasi iš rusų, kad jie elektros jėgaines kūrena džiovinu juodu purvu, supraskite—durpėmis. Labai seniai durpes naudoja kaip gerą kurą Suomijoje, Airijoje ir mūsų gimtajame krašte Lietuvoje.

(Nukelta į trečią puslapį)

ĮDOMUS LMS PRAEITIES PUSLAPIS

Tai buvo jau senokai: prieš 30 metų. Tada Lietuvių meno sąjungos—LMS—centras veikė Čikagoje, jo sekretoriumi buvo ilgametis "Vilnius" redakcijos darbuotojas Leonas Jonikas. Amerikoje siautėjo "šaltasis karas", persekiojėms pažangius amerikiečius, tame tarpe ir lietuvių ateivius, per Atlantą į Ameriką kėlėsi reakcininkų priklaudžiami antitarybiniai pabėgė-

Pastabos

(Atkelta iš antro puslapio)

Tas pats Departamentas sako, jog jau 1914 m. Rusijoje elektrinė jėgainė buvo kūrenama durpėmis, o dabar Tarybų Sąjunga tokių jėgainių turi net 76.

Apytikriai apskaičiavimu, pasaulyje yra 409 milijonai akrų durpynų. JAV užima antrą vietą durpynų plotu po T. Sąjungos, turinčios 52 milijonus akrų—kas lygu 240 bilijonų statinių energijos nafta.

Atrodo, dar gana toli iki energijos atsargų išsibaigimo. Naftos korporacijos aiškina, kad jų nežmoniškas pelnų padidėjimas būk nėra iš vietinių žaliavų, bet kur tai uždirbtas arabiškuose kraštuose ar kur kitur. Nesvarbu, iš kur jos atveža, bet čia JAV parduodama benzinas už per daug aukštas kainas.

Manipuliaciniais gudravimais naftos monopolijos semia didžiulius pelnus ir ten ir čia. Bet ir tai nėra jokio užtikrinimo, kad vietoj už galoną degalų dabar kaip mokame \$1.05-\$1.10, greit gal mokėsime \$1.50 ar daugiau. Naftos galingas sindikatas gal ir vėl sudarys degalų "trūkumą" ir bus reikalas vėl didinti kainas.

o o o

Dažnai girdime per spaudą, televiziją: taupykite pinigus, mažinkite išlaidas ir t. t. Daugiausia šitokie "taupymai" daromi darbininkų sąskaiton, tai nenuginčijamas faktas.

Vašingtono UPI žinių korespondent Donald Lambro rašo, kaip taupomi valstybės pinigai ypatingai Baltųjų rūmų pastogėje. G. Fordo prezidentavimo metu jo žmona Bet y asmeninių tarnautojų (personal staff) turėjo 12. Prez. Carterio žmona Rosalynn tarnautojų skaičius padidino iki 21. Metinės algos ir išlaidos šitai tarnautojų grupei taksu mokėtojams kainuoja \$650,000 į metus.

Tos grupės viršininkės (chief of staff) Kit Dobelle metinė alga \$56,000. Tiek pat algos gauna ir prezidento gynybos reikalams patarėjas Zbigniew Brzezinski. Neblogai apmokamos ir prezidentinės sekretorės. Carterienės spaudos sekretorė. Mary Hoyt alga—\$47,500, o Madeline MacBeam, personalinė pagelbininkė, gauna \$45,175.

Vienas kongresinio komiteto narys net prisitarė, kad gauna daug laišku iš žmonių, susidomėjusių didelėmis Baltųjų rūmų išlaidomis. Rašo žmonės ir kitais klausimais: "Kas vadovauja valstybei: prez. Carteris, ar jo žmona Rosalynn?"

Vilnius, gruodžio 13 X. Žilvitis

liai, kurie ėmėsi persekioti mūsų parengimus, o LMS plėtė savo veiklą: rengė meno festivalius, mokė lietuviškos kultūros jaunąją ateivių kartą (tame tarpe—pagarsėjusiose vasaros atostogų mokyklose Worcesteryje), statė spektaklius, gastroliavo ir kt.

Tai tada ir atsirado idėja turėti LMS periodinį leidinį: 1949 m. Clevelande įvykusiame LMS XI suvažiavime buvo pasiūlyta leisti žurnalą, kuris ir pasirodė sekančiais metais. Nuo 1950 m. vasario 1 d. iki 1951 m. gegužės išėjo devyni "Liaudies meno"—"People's Art" numeriai. Nedidelio formato žurnalo komplektą sudaro 288 puslapiai, kuriuose šiandien randame daug įdomios medžiagos.

Juozas Nedvaras

Tai—informacija apie turtingą saviveiklinį pažangių lietuvių gyvenimą. Pavyzdžiui, ten randame žinių apie Čikagos Liaudies teatro veiklą. Ar nevertėtų šiandien, kai yra dar kas prisimena, parašyti mūsų spaudoje, "Vilnyje", plačiau apie šio mūsų šaunaus teatro veiklos istoriją, jo vadovus, aktorius? Juk tai įdomus mūsų kultūrinės veiklos puslapis. Ar nevertėtų mums dar prisiminti ir tokius LMS veikėjus, kaip J. Stulgaitis, J. Pakaušis, J. Nedvaras ir kt.—juk, atrodo, Lietuvoje apie juos mažai težinoma, nes niekur nerašoma. O gal jie verti būti geriau žinomi ir tėvų krašte?

Greta informacijos apie pažangiečių saviveiklą, yra nemaža medžiagos teorijos ir praktikos klausimais. Tokius straipsnius įdomiai, polemiskai rašė R. Baranikas, ypač aktyviai bendradarbiavęs A. Silėno, Anykštėno, A. Miškūno ir kt. slapyvardėmis. Jis komentavo įdomesnius Tarybų Lietuvos pokario metų kultūrinio gyvenimo įvykius, populiarino pažangius kapitalistinio pasaulio menininkus, primindavo Amerikos meno istoriją, spausdino eilėraščius ir t. t.

Mildred Stensler

J. Pakaušis

Apskritai, "Liaudies menas", greta informacijos apie pačių pažangiečių meninę veiklą, nuolatos spausdino žinučių apie Tarybų Lietuvos kultūrinį gyvenimą. Pavyzdžiui, skelbiami J. Svedo ir J. Banaičio straipsniai apie 1950 m. Dainų šventę. Išspausdintas įdomus mūsų mielo pažįstamo, tada "Pergalės" žurnalo vyr. redaktoriaus J. Baltušio laiškas, kuriame rašytojas pasakoja apie pasirošimą minėti Tarybų Lietuvos dešimtmetį (o štai 1980 m. jau minėsime 40-meį), apie Lietuvos rašytojų darbus (kaip per praėjusį laiką praturtėjo tarybinė lietuvių literatūra!) ir kt. Tame laiške L. Jonikui jis domisi, ar tikrai Amerikos lietuviai stato jo pjesę "Gieda gaideliai", klausinėja apie A. Bimbą ir R. Mizarą ir t. t.

Zurnale rašė minėtas R. Baranikas, M. Stenslierienė, V. Bovinas, A. Petrika, R. Mizara, J. Kaškaitis ir kiti žinomi autoriai. Ypač daug rašė pats žurnalo redaktorius L. Jonikas, pasirašinėjęs Laukuviškiu. Jo anglų kalba rašyti straipsniai apie lietuvių folklorą, kaimo praeitį, papročius, buitį turėjo pa-

J. Stulgaitis

grįsta pasisekimą. Rašė angliškai ir antroji "Liaudies meno" redaktorė Olga Martin. Būtų įdomu, jeigu ji prisimintų, kaip buvo leidžiamas šis žurnalas, kokios buvo problemos, kaip buvo organizuojama "Liaudies meno" leidimas ir pan.

Juk tai tikrai įdomus mūsų išeivikos kultūros istorijos Čikagoje ir visoje Amerikoje puslapis, vertas geresnio prisiminimo, artėjant 30-mečiui nuo "Liaudies meno" pasirodymo!

Sunku ir vargu ar verta apibūdinti čia visą žurnalą—per daug jis įvairus, gausus medžiagos. Tačiau reikėtų laukti, kad kas nors Lietuvoje plačiau panagrinėtų šį vertingą JAV pažangiųjų lietuvių kultūrinio gyvenimo reiškinį, nes jis teikia galimybių įdomiems pasvarstymams. Bet gal vien paties žurnalo

TRUMPAI

Iždo sekr. G. Miller buvo nuvykęs pas arabus maldauti, kad nemažintų naftos, kad jos pakaktų pasaulio rinkoje. Arabai prižadėjo nemažinti, bet panorą pabranginti, kad jiems ir naftos korporacijoms plauktų daugiau dolerių.

— Londono laikraštis "Sun-Times" prieš kurį laiką paskelbė, jog Pakistanas kitais metais išbandys atominę bombą, pasigaminą iš pavogto uranumo. Pasivogė iš Prancūzų kasyklų Afrikoje, Nigeryje.

— Svedų firma Petro Studies skelbia, kad Tarybų Sąjungoje yra naftos daug daugiau, negu buvo manyta iki šiol. Firmos duomenimis, Tarybų Sąjunga naftos turi tris kartus daugiau už JAV.

— Kanados Komunistų partija ragina vyriausybę nutraukti santykius su buvusio Kambodžos žmonių žudiko Pol-Pot-Ieng Sery valdžia ir pripažinti Kambodžos Liaudies Revoliucinės Tarybos valdžią.

— "Daily World" vienas skaitytojas iš Long Island City, N. Y., rašo, kad Amerikos didžioji spauda šalį veda prie savizudystės slėpdama teisybę apie Tarybų Sąjungą.

— Maine valstijos jaunimas buvo pravedęs parašų kampaniją petijoms savo senatoriams, kad jie balsuotų už SALT II sutarties ratifikavimą.

— Meksikos senatorius Adolfo de la Huerta Oriol aliamuoja, kad Meksikoje 85 proc. firmų priklauso užsienio korporacijoms, veikiančioms JAV, Prancūzijoje ir Britanijoje.

— Tarptautinė dailių menų asociacija kongrese Vakarų Vokietijoje, Stuttgarte, asociacijos pirmininku išrinko kubietį dailininką Adigo Benutez. Kongrese jis atstovavo Kubos dailininkus.

— Illinois seimelio pakomitetas užgrybė įstatymo projektą, kad valstija nedarytų biznio su tais bankais, kurie duoda paskolas resistenei Pietų Afrikai. Sausio mėnesį šį įstatymo projektą svarstys seimelio finansų komitetas.

— Gynybos departamento pranešimu, į kariuomenę nebepakanka savanorių. Kyla mintis ar nereikės vėl įvesti verstingą karinę tarnybą.

— JAV Komunistų partijos generalinis sekretorius Guss Hall pažymėjo, kad infliacijos didėjimas nesustos tol, kol nebus pradėtas mažinti karinis biudžetas.

— Amerikoje milijonierių skaičius daug sparčiau didėja už infliaciją. New Yorko U. S. Trust kompanija skelbia, kad kas 400 amerikiečių vienas jau yra milijonierius. Siemet jų skaičius pakilo iki 520,000.

negana, gal vertėtų dar prisidėti ir gyvą medžiagą—tebesančių bendradarbių prisiminimais?

Siaip ar taip, o mums malonu prisiminti, kad "Vilnius" pastogėje gimė ir gyvavo vienintelis JAV lietuvių meno saviveiklos žurnalas—pažangiečių "Liaudies menas".

K. Vilnietis

Knygų derlius Lietuvoje 1980 m.

Leidyklos "Vaga" 1980 išleidimo plane plačiai pažymimas Tarybų Lietuvos 40-metis. Pasirodys nemaža šiai įžymiai sukakčiai skirtų leidinių: L. Giros "Keturių raidės", A. Venclovos "Gimimo diena", "Tarybinės lietuvių novelės" rinktinė, Lietuvių tarybinės poezijos antologija rusų kalba ir kt. Keletą knygų numatoma išleisti Pergalės prieš fašistinę Vokietiją 35-mečiui (J. Baltušio, A. Fadejevo, A. Ciakovskio, N. Panovo ir kt. kūriniai).

1980 metais pasirodys leidinių, skirtų V. Lenino 110-osioms gimimo metinėms (V. Lenino laiški motinai, N. Krupskajos, L. Inio knygos, eilėraščių rinkinys vaikams "Su Leninu"), taip pat knygų, skirtų žymaus lietuvių revoliucionieriaus literatūros kritiko V. Mickevičiaus-Kapsuko bei poeto Jovaro 100-osioms gimimo metinėms.

Leidykla stengėsi į planą įtraukti kūrinius, vaizduojančius dabartį, sprendžiančius aktualius šių dienų gyvenimo klausimus. Daug dėmesio skiriama moralinėms etinėms problemoms (J. Grušo, Just. Marcinkevičiaus, V. Bubnio, M. Sluckio, V. Sirijos Giros, A. Lichanovo, V. Amlinsko, O. Gončiaro ir kt. veikalai). Išeis kūrinių apie tautų draugystę, tarybinių žmonių patriotizmą bei internacionalizmą, atskleidžiančių komunisto kovotojo pasaulėjautą (A. Jonyno, K. Kubilinsko, J. Macevičiaus, J. Nekrošiaus, O. Suleimenovo ir kt. poezija; T. Tilvyčio, J. Požeros, E. Girčio, J. Sklutausko, J. Smulio ir kt. proza). Skaitytojai sulauks naujų kūrinių apie darbininkų klasę, komunistinę pažūrą į darbą (V. Petkevičiaus, I. Piktornos, L. Inio, Z. Skujinio ir kt. knygos). Nūdienos kaimas atspindi R. Šavelio, A. Sprindžio, A. Bernoto, B. Vilimaitės ir kt. veikaluose.

A. Gudaičio-Guzevičiaus, J. Karoso, E. Uldukio ir kt. knygose pasakojama apie komunistų pagrindininkų veiklą buržuazijos valdomoje Lietuvoje (J. Baltušio, A. Fadejevo, A. Ciakovskio, N. Panovo, P. Kusbergo ir kt. kūriniuose vaizduojamas Dydis Tėvynės karas. Nuožmi klasių kova pokario metų Lietuvoje parodome A. Jonyno, A. Markevičiaus ir kt. knygose.

Buržuazinės ideologijos nuvainikavimui ir kapitalistinio pasaulio kritikai skirti P. Cvirkos, Jono Marcinkevičiaus, V. Dautarto, J. Dovydaičio, H. Korsakienės ir kt. lietuvių autorių bei progresyvių užsienio rašytojų—E. Hemingvejaus, D. Lesing, G. Ramoso, A. Renaklio, Šankaro ir kt.—kūriniai.

Svarbiausią vietą lietuvių literatūros skyriuje užima dabartinė tarybinė lietuvių literatūra, kelianti aktualias dienų problemas. Literatūros palikimo—"Lituanistinės bibliotekos", "Versmių" serijos, taip pat neserijiniuose tokio pobūdžio leidiniuose skelbiami platūs įvadiniai straipsniai, išsamūs komentarai. 1980 metais šalia žymiausių lietuvių rašytojų kūrinių serijų pradėdami leisti Lietuvos TSR liaudies rašytojo J. Grušo penkių tomų raštai. Pasirodys reikšmingų literatūros mokslo ir

Laisvojo pasaulio aukos

Pastaruoju metu vadinamojo "laisvojo pasaulio" ideologai, ypač dvasininkija dūsauja dėl TSRS jaunimo dorovės. Esą netekę religinės pasaulėžiūros, bedieviškai auklėjamas jaunimas smunka morališkai, eina klystkeliais. Neretai bažnytininkai siūlo net savo paslaugas atvesti paklydėlius į "tiesos" kelią.

Pažvelkime, kokiomis moralės normomis vadovaujasi tas "gerais" krikščioniškosios moralės persisunkęs pasaulis, kurį buržuazijos ir religijos apologetai laiko pavyzdžiu visiems kitiems.

Vakarų Vokietijos žurnalas "Spiegel" rašo, kad JAV yra arti milijono visai jaunų prostitučių. Nuo 1970 iki 1976 metų 10 kartų padaugėjo mokyklinio amžiaus vaikų, sergančių venerinėmis ligomis.

Italijos žurnalas "Panorama" teigia, kad mergaitės ir berniukai nuo 10 iki 14 metų Vakaruose tapo nauju pornografijos ir prostitutijos šaltiniu. Uždrausti nepilnamečių

kritikos veikalų—chrestomatinių pobūdžio leidinių "Lietuvių tarybinė literatūros kritika", "Interviu su rašytojais" (Tarybų Lietuvos 40-mečiui), K. Ambraso, V. Areškos, Alf. Bieliausko, R. Pakalniškio ir kt. studijos, monografijos bei kritikos straipsnių knygos, toliau bus leidžiama serija "Rašytojai literatūros moksle ir kritikoje" (A. Vienuolio); išeis taip pat "Šiuolaikinės meninio vertimo problemos".

Verstinės bei verstinės vaikų ir jaunimo literatūros skyriuje didžiausias dėmesys skiriamas rusų klasikais bei dabartinei tarybinei literatūrai, jų tarpe TSRS tautų tarybinei poezijos serijai "Žvaigždynas". Be to, pasirodys įdomių savitų kitų TSRS tautų bei kitų socialistinių šalių rašytojų kūrinių, skaitytojai gaus užsienio literatūros klasikų bei pažangių dabarties autorių veikalų. Į planą įtraukta besivystančių Lotynų Amerikos, Azijos, Afrikos šalių rašytojų knygu.

Leidykla itin daug dėmesio skiria vaikų ir jaunimo literatūrai, jos tematikai. 1980 metais bus išleistos knygos apie V. Leniną, Partiją, Revoliuciją. Pasirodys nemaža kūrinių tautų draugystės, proletarinio internacionalizmo, karine patriotine ir kt. temomis. Toliau bus tęsiamos populiarios serijos: poezijos serija vyresniam mokykliniam amžiui, "Vyturiukas", serija apie tarybines respublikas, "Drąsiųjų keliai", "Siluetai", "Horizontalai", "Zenitas", "Noriu žinoti", "Pasaulio pasakos", taip pat G. Gaidaro, Ž. Verno kūrinių serijos.

1980 metais pasirodys naujų leidinių apie tarybinius lietuvių dailininkus, straipsnių rinkinys apie šiuolaikinę lietuvių dailę "Dailėtyra ir dabartis".

Numatoma išleisti naujų vokalių ir instrumentinių lietuvių kompozitorių kūrinių, naujai muzikologų darbai. Dauguma leidinių skiriama saviveiklai, muzikos mokykloms, vaikų kolektyvams.

Kaip ir kiekvienais metais, 1980-aisiais rusų kalba pasirodys rusų rašytojų, gyvenančių Lietuvoje, knygų bei lietuvių autorių kūrinių, išverstų į rusų kalbą. X.

"žaidimai", dalyvaujant suaugusiems klientams, tapo ištaigingu malonumu, kurį siūlo šiuolaikiniai pornografijos ir prostitutijos vertelgos. Nuogų mergaičių su kaspinėliais kasytėse ir meškiuku glėbyje fotografijos puošia nūnai daugiau kaip dviejų su puse šimto Amerikos pornografijos žurnalų viršelius.

Iš kur tas "visaleidžiantis laisvasis pasaulis" ima savo aukas?

Daugiausia tai vaikai, pabėgę iš namų dėl tėvų žiaurumo. JAV tokių vaikų priskaičiuojama iki milijono. Pornografinėms fotografijoms jie sutinka pozuoti už 5 ar 10 dolerių, o kartais ir už švelnų žodį. Loid Martin, Los Angeles specialaus skyriaus kovai su vaikų seksualine eksploatacija viršininkas, teigia: "Kartais 8 metų vaikas sutinka pozuoti už ledų porciją. Paprastai jis patitiki tais žmonėmis, nes sulaukia iš jų to, ko negauna iš savo tėvų—švelnumo. Tokiam tikslui vaikai parenkami iš narkomanų, alkoholikų, prostitučių ir pornografijos artistų šeimų".

Daugumai tėvų nesvarbu, kokia "žvaigžde" taps jo vaikas—tegu ir pornografinė, kad tik "žvaigžde". 14 metų Judy Foster išgarsėjo mergaitės prostitutės vaidmeniu filme "Taksistai", 12 metų Eva Janesko užtikrino sau karjerą nedviprasmiškai pavadintame filme "Spermula".

"Vaikų medžioklė—vienas iš liūdniausių mūsų gyvenimo, ir be to jau pasižymintis neregėtu dorovės smukimu, reiškinys,—pripažįstama vienas Los Angeles policijos darbuotojų.—Be to, tai labai pelninga... Nors nuo pornografijos iki prostitutijos tik vienas žingsnis, tačiau tas niekam nerūpi".

Amerikos psichoneurologas H. Froidenberg nurodo, kad vaikai, pozuojantys pornografijoms arba besifilmuojantys porno filmuose, veržiasi pardavimui skirtais daiktai. Jie praranda žmogaus orumo suvokimą, tampa ciniškais, viskam pasirodusiomis būtybėmis. Taip vaikai suluošinami visam gyvenimui, užmušami jų doroviniai jausmai.

Kol dalis visuomenės piktinasi, kunigai arba pamokslininkai, juristai ginčijasi, ką laikyti pornografija, o ką ne, nesvarus biznis vaikais klesti. New Yorko vaikų socialinio aprūpinimo centro direktoriaus Riter teigimu, šio biznio pelnas kasmet siekia 2.2 milijono dolerių.

Kodėl tas "gerasis laisvasis pasaulis" tvirkina vaikus? Prokuroras Kendel aiškina taip: "Porno biznis, norėdamas klestėti, turi pateikti vis ką nors naujo. Pinigai valdo viską, dėl pinigų žmonės pasiryžę padaryti viską". Tai tokia yra to dvasiškųjų ganytojų giriama pasaulio moralė. Tikriausiai dauguma šlykštaus biznio vertėjų yra geri krikščionys, sekmadieniais bažnyčiose atgailauja už savo nusidėjimus, aukoja stambias pinigų sumas dievui...

Italijos žurnalas "Panorama" pripažįsta, kad šalyje nėra tokio didelio ar mažo miesto, kuris nebūtų paliestas narkomanijos bangos. Hašišas ir marihuana dabar dideliais kiekiais pardavinėjami netoli mokyklų ir net pačiose mokyklose, parkuose, skveruose, miestų pa-

kraščiuose. Lygiagrečiai su "lengvu" narkotikų rinka, vystosi ir klesti heroino prekyba, be kurio jau nebegali apsieiti 600 tūkstančių Italijos vaikų ir merginų, tapusių nebeapvaisiais narkomanais. Grupė ekspertų nustatė, kad kas antrą dieną Italijoje kas nors miršta nuo narkotikų. O Italija—viena iš religingiausių Vakarų Europos šalių! Gal, prieš siūlant savo paslaugas auklėti tarybinį jaunimą, dvasiškiems ganytojams būtų pravartu pamąstyti, kokią poveikį jų skelbiamas dievo žodis turi nūdienos kapitalistiniame pasaulyje? O gal smerkti jame gyvuojančias ydas bažnyčiai trukdo baimė pažeisti "žmogaus teises"—t. y. vertelgų teisę į pelną, nežiūrint kokių nešvarių būdu jis būtų igyjamas.

Tarybų šalyje irgi yra klystančio ir nusikalstančio jaunimo. Bet tai dažniausiai ta jo dalis, kuri nekritiškai žavi "laisvojo pasaulio" gyvenimo būdu, plačiai propaguojamu seksu. Tarybinė valstybė sudarė visas sąlygas, kad vaikai ir jaunimas galėtų mokytis, dirbti mėgstamą darbą, augti tauriomis asmenybėmis. Tarybų sąjungoje nėra beglobių, benamių, elgetaujančių vaikų, kurie galėtų tapti nešvarių vertelgų aukomis. A. Nosovaitė

Trumpai

— Izraelyje gyvena 3,760,000 žmonių, iš jų 3,158,000 žydų (84 procentai) ir apie 600,000 ne žydų, tarp jų musulmonų, krikščionių, dzurų ir kitų.

— Tailando sostinėje, kurioje gyvena apie 3 milijonai žmonių, oficialiai užregistruota daugiau kaip 200,000 bedarbių, iš jų 10,000 diplomuotų specialistų su aukštųjų ir vidurinių išsilavinimu.

— Etiopijoje šiuo metu vyriausybė kontroliuoja vieną trečdalį eksporto ir du trečdalius importo operacijų. Numatoma, kad šiemet eksportuojant 100,000 tonų kavos, 62 procentai prekybos operacijų bus atliktos per valstybinį kavos komitetą.

— Daugelyje šalių skurdas įgavęs baisų mastą. Tai buvo išaiškinta ištyrus padėtį 15-oje šalyje (20 milijonų gyventojų). 12 šalių iš 15 turi importuoti daug maisto produktų.

— 1970-1977 metais žemės ūkio produkcijos gamyba Afrikoje kasmet padidėdavo 1,3 procento, o gyventojų priaugis sudarė vidutiniškai 2,9 procento.

— 1963 metais Afrika patenkino savo poreikius maisto produktams 98 procentais, 1973 m.—jau tikrai 90 procentų, jeigu padėtis radikaliai nepasikeis, tai 1985 m. šis rodiklis sumažės iki 81 procento.

— Nigerija, 80 milijonų gyventojų šalis ir viena turtingųjų nafta, pasikeitė su TSRS diplomatinėmis notomis, kuriose pasižada plėsti savitarpio draugystę ir bendradarbiavimą.

— Sirijos naftos ministras Issa Darwish sako, jog pažangiosios arabų tautos nėra vienos. Jas remia pasaulio pažangiosios jėgos, priešakyje su TSRS ir kitomis socialistinėmis šalimis.

Vilnius, gruodžio 13.

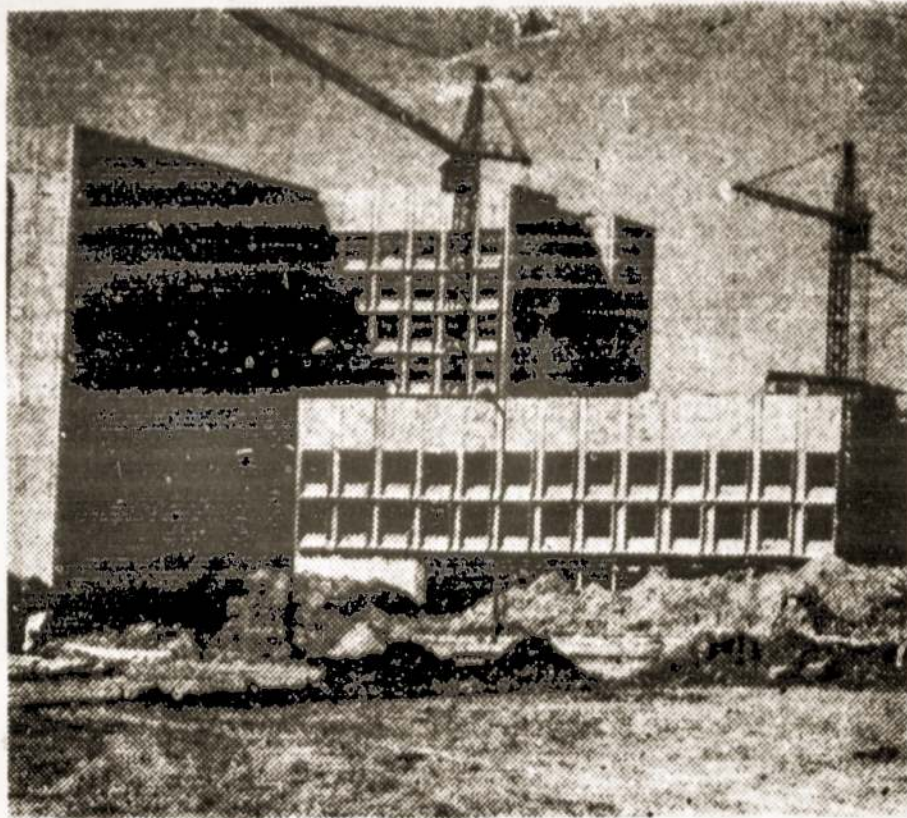
Kas namų Lietuvoje

"AMERIKA PIRTYJE"

Siauliuose "Rūtos" susivienijimo dramos kolektyvas parodė Keturčio "Amerika pirtyje" spektaklį. Vaidinime dalyvavo rajono ir miesto etnografiniai ansambliai. Šiuo saviveiklininkų vakaru šiauriečiai dramos mėgėjai pažymėjo 75-ąsias pirmojo lietuviško vaidinimo Siauliuose metines. Ir tąkart scenoje buvo vaidinami "Amerika pirtyje". "Rūtos" dramos kolektyvas seniausias mieste. Jau 25-erius metus jam vadovauja LTSR nusipelnęs artistas K. Tumkevičius.

DAR VIENAS EZERAS

Silalės rajone telkšo šeši ežerai. Neseniai šiuos vandens telkinius papildė dar vienas, septintasis. Silutės melioratoriai "Nemuno" kolūkyje ties Nevočių gyvenvietėje užtvėnkė Lokystos upelį. Vardu išsiliejo beveik 20 ha plote. Ežere yra keturios salos, iš kurių dvi dirbtinės. Tikimasi, šiose salose įsikurs laukinių paukščių kolonijos. O medžiotojų ir žvejų draugija, kurios rūpesčiu įkurtas šis dirbtinis vandens telkinys, dar šį rudenį jame įveisė vertingų žuvų.

R. Daunoro nuotraukoje: Vilniaus Sveikatos miestelyje, kurio statybą šefuoja "Laikas ir įvykiai," statoma tūkstančio vietų klinikinė ligoninė.

DARBO DOVANOS

Talkindamas žemdirbiams, Lietuvos respublikinio gamybinio civilinės aviacijos susivienijimo kolektyvas patarė beveik pusketvirto milijono hektarų arimų bei pievų ir įvykdė penkmečio planą. Vien šiemet iš lėktuvų trašomis ir chemikalais patarėta 815 tūkstančių hektarų. Tokių laukų plotą aviatoriai buvo numatę apdoroti per visus šiuos metus.

AUGA IR GRAŽEJA

Kasmet gražėja ir auga tolimasis Žemaitijos kampelis—Silalė. Vien šiemet atidaryta vaikų muzikos mokykla, taupomoji kasa, atliktas Komjaunimo gatvės mikrorajono gyvenamųjų namų kapitalinis remontas, už respublikos darbo žmonių talkų metu uždirbtus pinigus statoma ligoninė, netrukus atvers duris prekybos mokykla.

Žiema Vilniuje.

M. Baranausko nuotr.

STUDENTŲ IŠVYKOS

Lietuvos TSR valstybinės konservatorijos fortepijono katedros studentai šiomis dienomis koncertavo Rygoje. Koncerte skambėjo kompozitoriaus Stasio Vainiūno fortepijoniniai kūriniai. Vilniečių studentų pasirodymas susilaukė labai gero įvertinimo.

Profesorius Stasys Vainiūnas—Rytos konservatorijos auklėtinis. Minėtu renginiu jaunieji pianistai pagerbė profesoriaus Stasio Vainiūno 70-mečio sukaktį. Tokie koncertai įvyko ir Vilniuje. Kaune, Panevėžyje.

TURISTŲ OLIMPINIAI MARŠRUTAI

Apie du tūkstančiai Tarybų Lietuvos turistų aplankys olimpinės žaidynes Maskvoje. Jų išvykas specialiais traukiniais organizuoja Respublikos turizmo ir ekskursijų taryba bei jaunimo tarptautinio turizmo biuras "Sputnikas".

Nemaža olimpiados dalyvių, svečių, turistų vyks į varžybų vietas tranzitu per Vilnių. Ryšium su tuo aerouoste ir geležinkelio stotyje kuriami olimpiniai aptarnavimo štabai.

Dabar susivienijime stojo rikiuotėn naujas audimo cechas. Tai leis kasmet padidinti audinių gamybą 500 tūkstančių metrų.

A. Sabaliausko nuotrauka

PO PAMAINOS

Daugelis Vilniaus "Žalgirio" staklių gamyklos darbininkų jau kurį laiką grįžta namo vėliau, negu paprastai.

Ne, gamykloje nėra papildomo darbo, tiesiog pagerėjo buitinės darbininkų sąlygos. Dabar jie po pamainos eina į pirtį. Ji įrengta čia pat, gamykloje. Suomiška pirtis nuo pat pirmųjų dienų labai populiari.

PATIKĖTA TARYBŲ LIETUVAI

Nesenai Prancūzijoje vyko TSRS kultūros dienos, kurias surengti buvo patikėta Tarybų Lietuvai.

Respublikos muzikos menai Prancūzijoje atstovavo respublikos liaudies artisto profesorius S. Sondeckio vadovaujamas Lietuvos kamerinis orkestras ir akademinis dainų ir šokių liaudies ansamblis "Lietuva", su kuriuo koncertavo TSRS liaudies artistas V. Noreika.

Studentai metalo tyrimo laboratorijoje.

V. Gulevičiaus

NUOTRAUKOJE: skulptorius N. Petrulis prie Lenino paminklo, kuris bus pastatytas Druskininkuose. V. Gulevičiaus nuotr.

Tolimiausiame Lietuvos rajone

Skuodo rajono Luknės kolūkyje yra didelė darbo pirmūnų, ūkio veteranų portretų galerija. Ją naujais tapybos ir grafikos darbais kasmet papildo klaipėdiečiai dailininkai, kurie Luknėje nuolat rengia savo kūrybines stovyklas. Ne be jų pagalbos tokie gražūs ir puošnūs naujieji kolūkio kultūros namai, kurių štai jau kelinti metai neaplenkia įvairūs T. Lietuvos meniniai kolektyvai. Klaipėdos dramos teatras su ūkiu yra pasirašęs ilgalaikę bendradarbiavimo sutartį. Be aktorių neapsieina nė vienas didesnis ūkio renginys—ataskaitinis susirinkimas, pavasario ar rudens šventės.

Su dideliu pasisekimu Luknės kultūros namų scenoje pasirodo ir paties ūkio šaviveiklininkai. Nemažas būrys mechanizatorių, laukininkystės ir fermų darbuotojų, specialistų sukasi tautinių šokių sukury, dainuoja chore, lanko dramos ratelį. Šaviveiklininkams čia puikios sąlygos repeticijoms, koncertams.

Skirti daug lėšų kultūros reikalams leido geri ūkio ekonominiai rodikliai, nes sumanumo išradimai ir kūrybiškai dirbti lukniškiams galima tik pavydėti. Šio ūkio žemdirbiai yra daugelio naujovių pradininkai ir propaguotojai. Toli sklinda garsas apie pirmininko Juozo Budrikio—praktiko ir mokslininko vadovaujamą žemdirbių kolektyvą.

Gerai žinoma Luknė ir Vokietijos Demokratinėje Respublikoje. Kolūkis kasmet keičiasi delegacijomis su Erfurto apygardos Ernsto Telmano žemės ūkio kooperatyvu. Važiuoja vieni pas kitus specialistai, mechanizatoriai, gyvulininkystės darbuotojai.

Praejusias metais lukniškiai pasikvietė draugus vokiečius į jdomų renginį—savo apylinkės dieną Skuode. Šios dienos rajone jau tapo tradicinėmis. Savo darbus demonstruoja liaudies menininkai, koncertuoja šaviveiklininkai, kiekvienos iš dešimties apylinkių atstovai susitinka su kuriuo nors Skuodo miesto kolektyvu.

Daug dėmesio kultūros reikalams skiriama ne tik Luknėje. Plačiai už rajono ribų žinomas Ylakių etnografinis ansamblis, kuriam jau daugelį metų vadovauja mokytoja E. Miltenienė. Didelį pasisekimą turė-

jo šio ansamblio vakaronės "Gasparoriaus Striaukos trobose." Ylakiškiai turi senas šaviveiklinio meno tradicijas—jie jau 1954 metais dalyvavo pirmojoje Tarybų Lietuvos kultūros dekadaje Maskvoje.

Daugelis rajono ūkių turi gerus kultūros namus, o tie, kurie nebetelpa senuosiuose, statosi naujus. Štai Mosėdžio kolūkis, kurio pirmininkas, TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas Apolinaras Kvietkauskas yra didelis meno šaviveiklos entuziastas ir dalyvis, kultūros namų statybai paskyrė daugiau kaip milijoną rublių. Puikūs kultūros namai neseniai atidaryti "Pergalės" kolūkyje, netrukus įkurtuves švės ir "Laisvės" kolūkio šaviveiklininkai.

Platus ir turiningas kultūrinis darbas kaime skatina žemdirbius kasmet vis daugiau dėmesio skirti aplinkos ir buities grožiui, tvarkai. Jau nebe pirmi metai kiekvieną pavasarį po Mosėdį važinėja Tvardaraitis su savo svita. Tvarkingiausių sodybų šeiminkus jis apdovanoja atminimo prizais, prie namo pritvirtina dailias liaudies meistrų padarytas lenteles, bylojančias apie tai, kad čia gyvena grožį mėgstantys šeiminkai. Išradimai tvarkyti kasdieninę gyvenimo aplinką mosėdiškius pirmasis paskatino gydytojas ir gamtos mylėtojas Vaclovas Intas. Jo iniciatyva išpuoselėti augalai, užveisti skverai, gėlynai, įrengti baseinai vis labiau puošė miestelį, sėjo grožio grūdą žmonių širdyse. Dabar nebe tik garsusis Mosėdžio akmenų muziejus puošia šį atokų Žemaitijos miestelį, jis visas—tarsi žmonių išmonės ir kūrybingumo muziejus.

Tvardaraitis iš Mosėdžio dabar jau nukeliauja ir į Skuodą, ir čia tvirtina grožio ženklus prie sodybų. Gamta neapdovanojo Skuodo nei miškais, nei išvaizdžiu kraštovaizdžiu. Kol neprisilietė žmogaus ranka, Bartuvos slėnis buvo nepatraukliausia vieta miesto pakraštyje. Dabar, suregulius upės vagą, tilteliais sujungus salas, pasodinus tūkstančius medžių, ji tapo mėgstama skuodiškių poilsio vieta—miesto parku. Čia numatyta pastatyti vasaros kavinę, šokių paviljoną, įrengti vaikų žaidimo aikštes. Miestui vėsa ir grožį teiks dirbtinės Bartuvos marios.

Panevėžio stiklo fabriko produkcija turi didelę paklausą Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, Prancūzijoje, Olandijoje ir kitose užsienio šalyse.

Neseniai fabrike paleista nauja technologinė linija, kurios metinis pajėgumas—5 milijonai kvadratinų metrų statybinės medžiagos—stiklūno.

NUOTRAUKOJE: naujoji stiklūno technologinė linija Panevėžio stiklo fabrike. A. Sabaliausko nuotrauka

RŪPINIMASIS DIRBANČIOMIS MOTERIMIS

Utenos laboratorinių elektros krosnių gamyklos moterys, iki šiol dirbusios pamainomis, dabar į darbą ateina tik iš ryto. Popietyje cechuose triūsia vieni vyrai. Taip sutvarkyti darbą buvo numatyta kolektyvo ekonominio ir socialinio vystymo plane.

Įgyvendinamos kompleksinė programą gamybininkų darbo sąlygoms gerinti, įmonės inžinerinės tarnybos ir racionalizatoriai mechanizavo bei automatizavo daugelį sunkaus darbo reikalaujančių procesų. Dabar transporteriai pristato į darbo vietas ruošinius, pasiima gatavą produkciją. Prie surinkimo konvejerių, kur dirba daugiausia moterys, pradėjo talkininkauti elektroniniai manipulatoriai, kurie pagal iš anksto numatytą programą pasuka į reikiama padėtį surinkamą gaminį, parenka reikalingą įrankį bei detalę, patys atlieka daugelį operacijų. Moterys, kurios sudaro trečdalis šios įmonės kolektyvo, išmoko operatorių specialybės. Daugelis jų bedirbdamos baigė Utenos politechnikumo vakarinį skyrių, neakivaizdiniu būdu studijuoja respublikos aukštosiose mokyklose. Ruošdamos pakeisti prityrusias meistras prie didelio kruopštumo reikalaujančių darbų, vyrai turėjo baigti cechuose organizuotus kursus.

Gamyklos sociologai, atlikę tyrimus, nustatė, kad moterims dirbant tik rytinėje pamainoje, padidėjo jų visuomeninis aktyvumas. Jos gausiai renkasi į moterų tarybos organizuojamus renginius: vakarones, dalyvauja diskusijose, klausosi paskaitų. Jaunos ir net sulaukusios garbingo amžiaus moterys susibūrė į siuvimo, mezgimo, kulinarijos kursus, meninės šaviveiklos ratelius. Motinos daugiau laiko skiria mažųjų, popietę grįžtančių iš mokyklų bei vaikų lopšelių-darželių, auklėjimui.

Daug šioje srityje padaryta ir kituose kolektyvuose. Antai vien per pusketvirtą pastarųjų metų, paleidus Tarybų Lietuvos įmonėse

Skuodo rajonas—labiausiai nuo Vilniaus nutolęs respublikos rajonas. Buvęs neišvaizdus ir skurdus, gamtos nuskriaustas užkampis—dabar vienas žaliausių, jautiausių ir tvarkingiausių. Tai pasiekta atkakliu darbu, pačių skuodiškių noru gyventi gražiai ir tvarkingai.

A. Norvaišas

šimtus automatizuotų linijų, moterims anksčiau dirbusioms rankų darbą, patikėta aptarnauti tik mechanizmus. Naktinėse pamainose darbininkų skaičius sumažėjo dešimtadaliu. Mašinių gamybos, metalo apdirbimo, elektrotechnikos ir kitos įmonės numatė pasiekti, kad iki 1980 metų pabaigos visos gamybininkės dirbtų tik dienos metu.

Pagerėjo ne tik miestiečių, bet ir kaimo gyventojų buitinės sąlygos. Tai užtikrina plečiama gyvenamųjų namų statyba. Dabar kasmet įkurtuves švenčia daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių. Seimos, apsigyvenusios naujuose butuose su centriniu šildymu, karštu vandeniu, elektra, dujinėmis viryklėmis, namų ruošai skiria pusantro karto mažiau laiko, negu neturėdamos patogumų.

Susidaryti kuo palankiausias gyvenimo sąlygas ir daugiau laiko skirti kultūriniais poreikiams siūlo pati tikrovė. Organizavus pažėmė ūkio gamybą socialistiniais pagrindais, pasiturinčiai pradėjo gyventi žemdirbiai, kurie taip pat dirba nustatytas valandas, gauna apmokamas atostogas.

Seniai praėjo tie laikai, kai moterys buvo laikomos antraeiliais žmonėmis. Lygias teises su vyrais joms suteikė Tarybų valdžia, jas garantuoja Lietuvos TSR Konstitucija. Dabar trys iš penkių liaudies ūkio specialistų, baigusiu specialųjį vidurinį arba aukštąjį mokslą, yra moterys. Daugiausia jų dirba švietimo, sveikatos apsaugos, prekybos sferose. Jos taip pat vadovauja stambioms įmonėms, ūkiams, ligoninėms, mokslo įstaigoms, mokykloms, renkamos respublikos Aukščiausiosios bei Vietinių tarybų deputatėmis. 44 respublikos darbininkų, kolūkiečių, mokytojų krūtinės puošia Socialistinio Darbo Didvyrių Aukso žvaigždės. Daugiau kaip 13 tūkstančių liaudies ūkio atstovų apdovanotos ordinais ir medaliais.

V. Bačius

BIBLIOTEKŲ APŽIŪRA

Rasėnių rajono bibliotekose beveik metus tęsėsi visuomenės mokslų literatūros komplektavimo, propagavimo ir panaudojimo apžiūra. Neseniai susumuoti apžiūros rezultatai. Pirmoji vieta paskirta Šiluvos bibliotekai, vadovaujama LTSR nusipelnusios kultūros švietimo darbuotoja J. Pištiko.

Vilnis, gruodžio 13

ISTORIJS, KULTŪROS PAMINKLAI

Paminklas rašytojui P. Cvirkai [skulpt. J. Mikėnas, archit. V. Mikučianis] Vilniuje.

TARPTAUTINĖS TEMOS

Politiniai emigrantai Amerikoje

Neseniai teko skaityti "New West" žurnale straipsnį apie vadinamuosius "neteisėtus emigrantus" Amerikoje. Kaip žinoma, Jungtinėse Valstijose gyvena tūkstančiai politinių emigrantų, atvykusių iš įvairių pasaulio šalių. Vieni bėgo su antrojo pasaulinio karo banga, norėdami pasislėpti nuo savo tautos keršto už tarkininkavimą vokiškajam fašizmui, kiti atsikėlė į Ameriką iš Kubos, slėpdamiesi nuo liaudies revoliucijos, dar kiti atkeliavo iš Centrinės ir Lotynų Amerikos šalių, kuriose siautėja karinės diktatūros—Jungtinių Valstijų tarnaitės. Kaip taisyklė, pabėgusieji fašistų kolaborantai, Jungtinių Amerikos Valstijų remtų ir liaudies nuverstų diktatorių iš Centrinės ir Lotynų Amerikos bėgliai įsikūrė pakankamai gerai. Kaip parodė gyvenimas, tokių imigrantų Vašingtono valdžia neskriaudžia ir nedaro jokių kliūčių jiems Amerikoje apsigyventi. Manau, kad geresnio pavyzdžio, kaip lietuviai dipukai, kurie antrojo pasaulinio karo metais tarkininkavo hitlerininkams, o paskui atkeliavo į Užatlantę, ir nereikia.

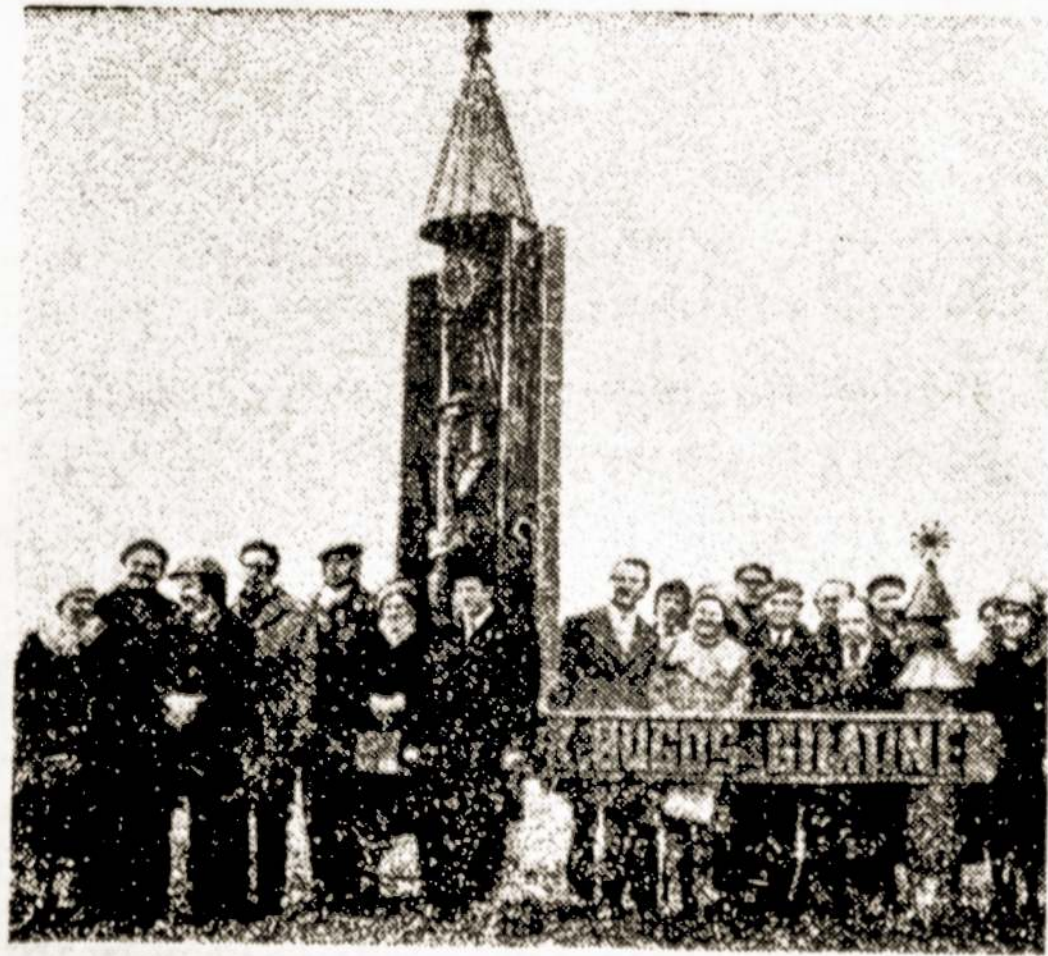
Visai kitoks likimas skirtas tiems Amerikos imigrantams, kurie į šią šalį atkeliavo, bėgdami nuo kai kurių Centrinės ir Lotynų Amerikos diktatorių politinės spaudos. Jų nelaimė, rašo "New West", yra ta, kad jie bėga nuo režimų, kuriems Jungtinės Valstijos teikia

karinę ir ekonominę paramą. Panašioms bėgliams arba vadinamiesiems "neteisėtiems imigrantams" netoli Jurgtinių Amerikos Valstijų ir Meksikos sienos yra įkurta stovykla "Sentro". Imigrantai gyvena barakuose, kurie pastatyti saulės išdegintoje nederlingoje žemėje. Per karščius oras įkaista iki 40 laipsnių Celsijaus, o pavėsinė viena—metro pločio juosta virš galvos. Stovykla atskirta nuo išorinio pasaulio spygliuotos vielos tvoromis. Vienintelė knyga, kurią leidžiama skaityti stovykloje, yra biblija. Žodžiu "Sentro" stovyklos sąlygos blogesnės, negu eiliniuose Amerikos kalėjimuose, pareiškė vienas Vašingtono politinis veikėjas.

Kalifornijos visuomenė pasipiktino tokiomis patyčiomis iš imigrantų ir kreipėsi į stovyklos viršininką P. Larambi, prašydami atsižvelgti į beviltišką atvykėlių padėtį. P. Larambi atsakė, kad jam nusipjauti į visuomenės kreipimąsi, į jos pareiškimą, kad stovykloje pažeidžiami Suvienytųjų Tarybų Organizacijos reikalavimai. Jis pareiškė: "Aš atsiskaitau tik savo bosui, kongresui ir prezidentui".

Tai štai kaip Jungtinės Valstijos elgiasi su kai kuriais imigrantais. Parama ir laisvė tiems, kurie besąlygiškai paklusnūs Amerikos valdžiai, jai ne—išstremti atgal į valstybę, iš kur atvykę arba neša sunkų politinio imigranto jungą šalyje, kur taip dažnai mėgstama kalbėti apie laisvę ir demokratiją.

Apolinaras Sinkevičius

Mokytojo M. Jurgelio nuotraukoje: grupė minėjimo dalyvių prie rodyklės į K. Būgos tėviškę. Vilnis, gruodžio 13.

Rikiuoja Liaudanskas paminklus

Jeigu žmogus pabučiuoja savo darbą, tai jis, jo darbas, yra tarsi kraujas, be kurio negyventų nė dienos. Ne kiekvienas atliekame pabučiavimo vertą darbą... Bet ne apie tai šį sykį šneka. Noriu papasakoti apie žmogų, toli garsinantį savo buvimu ir darbais ne tik savo rankas, bet ir ramų Žemaitijos pakraštį—Kelmę. Jo darbai—jau dabar "auksiniame" krašto kultūros aruode. Kaip rokiškėno L. Sepkos medžio drožiniai, taip kelmieško savamokslis liaudies menininko Juozo Liaudansko akmens skulptūros seniai peržengė gimtojo rajono ribas.

J. Liaudanskas šiemet, sausyje, atšventė 75-ąjį gimtadienį. O sutiksi jį vėl akmenėlių kalant. Šį sykį—prie poetų apdainuotos Kražantės. Jau iškalta sulig kambario didumo lietuvaitė su rožių puokšte glėbyje, dabar mūs senasis meistras kaltauja keturių tarybinių kareivių veidus. Tie kareiviai išsaugojo nuo vokiečių susprogdinimo tiltą per Kražantę, tapo Tarybų Sąjungos Didvyriais, o per tiltą 1944 m. spalio 4 dieną prasidėjo Kelmės ir visos Žemaitijos išvadavimas.

—Aš per apkaso plyšį regėjau pirmuosius tarybinius tankus,—sako J. Liaudanskas.—Skulptūrinė grupė—tai mano ir visų kelmiečių padėka tarybiniais kariams už išvadavimą ir taikią padangę.

Beje, Liaudansko žodžiu nepaklausi. Jam reikia parašyti. Nuo kalimo klausą prarado. O kala seniai! Tokio darbštumo bent nesu regėjęs. Ir dabar—jo kaltai stukse na nuo penkių, šešių ryto iki vėlumos. Lyjant. Sningant. Ir žmona liepia ilsėtis—neklauso. Kala, kala, o naują skulptūrą užbaigęs, dulkes nušluostęs, ją pabučiuoja...

Akmentašio darbai kalba patys už save, be jų Kelmė jau nebūtų Kelmė—kur eitum, vis susiduri su J. Liaudansku. Pasak vienos maksiškos menotyrininkės: jau galima šnekėti apie "liaudanskiškų skulptūrų galeriją", taip lengvai atpažįstamas skulptoriaus braižas. Ne mums analizuoti jo "darbelių" meninę vertę. Bet ir paminklai kapinėse, ir "Skelbėja" prie universalinės parduotuvės, muzikantai, knygos mylėtojai prie kultūros namų, bibliotekos paminklas buržuazinių nacionalistų nukankintai komjaunuolei J. Sveikauskaitėi mieli jaunam ir senam kelmieškiui, pagarba meistro rankoms ir fantazijai sušvinta Kelmės svečio akyse.

Sviesus žmogus Juozas Liaudanskas! Savo tauria siela, gyvenimo pažinimu ir suvokimu, meile liaudies menui, pagarba, taktu pašnekovui. Jo širdyje gyvena šimtų

perskaitytų knygų herojai, kuriuos jis norėtų įamžinti akmenyje. O juk ir Juozui Liaudanskui, kaip visų mylimam rašytojui J. Baltušui, vaikystę teko praleisti toli nuo knygų ir galvoti anaipol ne apie savo bei kitų dvasios lobius.

Štai ką šneka senojo akmentašio autobiografija...

"... Esu gimęs 1904 metais Jukniškės kaime iš visiškai beturčių tėvų svetimame jų išnuotame name. Gimus kilo rusų-japonų karas. Mano tėvas, kadrinis rusų armijos seržantas, jau pirmosiomis valandomis buvo pašauktas į karą, bet jis slapčia išbėgo į Ameriką. Tenai laimės nerado: koją sužeidęs, greitai grįžo Lietuvon. Benuomodami sutaupėm iš prisiaugintų ir parduotų gyvuliukų, pasiskolinom nuo gerų žmonių šiek tiek pinigų ir nusipirkom iš trijų rekrutininkų šešias dešimties nedirbamos krūmingos žemės. Bet ramiai gyventi ant tų šešių dešimčių negalėjome—prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas. Mano tėvas vėlei buvo į jį pašauktas, šį kartą niekur nebėgo, pirmuosiuose mūšiuose pakliuvo į vokiečių nelaisvę, kur, kėsdamas alkį ir smūgius, iškentėjo ketverius metus. Grįžusiam į namus išvargusiam tėvui reikėjo jau man padėti dirbti, ir niekaip negalėjau mokytis. O mokytis turėjau labai didelį norą ir knygas skaityti labai mėgau, bet gauti jų nebuvo kur, nes nebuvo, kaip dabar, visokių bibliotekų, kai gali knygas glėbiais nešti ir skaityti. Motinos brolio sūnus buvo baigęs Kelmės dviklasę rusų mokyklą ir vieną žiemą kelis mėnesius mane pamokė skaityti, rašyti, šiek tiek aritmetikos,—tai ir buvo visas mano mokslas.

Nuo pat mažų dienų labai mėgau meną. Kai motina eidavo į bažnyčią, prašydavau, kad ir mane tenai vestųsi, o nuėjęs žiūrėdavau į pieštus ir skulptūrinius šventuosius. Parėjęs namo, karvutes ganydamas, patsai juos dirbdavau iš medžio ar iš molio...

Suaugęs į vyrus, atsikėliau gyventi iš kaimo į Kelmės miestą, pradėjau dirbti akmeninius paminklus kapinėms. Vėliau sukūriau knygnešį, rekrutininką ir dešimtis kitų "paveikslų", kurie buvo rodomi Lietuvoje ir už jos ribų..."

J. Liaudanskas sklidiną naują kūrybinių sumanymų. "Akmeniniais ženklais" papuošti norėtu augantį Kelmės parką, miesto centre norėtu pastatyti paminklą iš šių vietų kilusiam rašytojui Br. Laucevičiui-Vargšui, jei sveikata leis, įamžintų ir žemaitėlių "svieto lygintoją" Tada Blindą...

Gediminas Griškevičius
(Sutrumpintas)

Lietuvoje iškrito sniegas.

V. Gulevičiaus nuotr.

Antanas Rimantas Šakalys, D. Poška ir J. Lelevelis [iš grafikos darbų ciklo, skirto Vilniaus universiteto 400-čiui]; paveikslas iš triptiko "Baltijos fantazija".

St. Petersburg, Florida

Lapkr. 3 d. buvo klubo mėnesinis susirinkimas. Oras buvo gražus, susirinkimas galėjo būti skaitlingesnis. Į klubą įstojo vienas naujas narys Petras Liauka. Sveikinam.

Nutarta priimt į klubą social narius, kurie negali ar nenori mokėti pilnų mokesčių. Po susirinkimo buvo pietūs, o po pietų šokiai prie W. Strolio muzikos.

Lapkr. 10 d. įvyko L. L. D. 45 kp. susirinkimas ir pietūs. Buvo daug skaitlingesnis negu klubo. Buvo atžymėtas Salomėjos Neries gimtadienis. Eileraščius pasakė Aldona Aleknienė ir St. Kuzmickas. Kalbą pasakė Brone Vaitkienė. Tai buvo viena iš geriausių, ką esame girdėję. Bronės kalba labai aiški, girdisi net iki virtuvės. Ir labai gerai parengta, visi faktai nuo pat Salomėjos vaikystės iki jos mirties. Visi atydziai klausėsi. "Laisvės" vartininkas P. Alekna pranešė, kad jau eina prie pabaigos ir turi neblogas pasekmes. "Vilnius" vartininkė Julija Andriulienė pranešė, kad jai eina lėčiau, bet dar yra laiko. Marytė Čepelienė atšventė savo gimtadienį, visiems dalyviams užsakė po stikluoką stipriosios. Choras ir publika padainavo Happy Birthday ir Ilgiausių Metų. O jos draugė pavaišino tortu. Būk sveika, Maryte, aciū tau.

Nors choras jau pabaigė atostogas, bet susirgo mokytoja. Per dvi savaitės mūsų dainų nebuvo, buvo liūdni parengimai. Šiandien Dainos Mylėtojų choras dainavo. Visi džiaugėmės pamatę choro mokytoją Helen Janulytę, kuri pergyveno sunkią operaciją. Tik dvi dienos kaip grįžo iš ligoninės, o atvažiavo į pobūvį. Sumenkus, bet šiaip labai gerai atrodė. Medicina daro stebuklus. Nors Helena namie, bet dar turi lankytis ligoninėj. Visi mes linkime, kad ji greit ir pilnai pasveiktų. St. Kuzmickas, padainavo solo, visiems akompanavo H. Janulytė.

LIGONIAI

Mūsų pyragų kepėja, Petronelė Simenienė dar serga, ją ištiko širdies priepuolis. Buvo pagerėjus, parvežė į namus. Už savaitės vėl išvežė į ligoninę. Ji yra Palms of Pasadena. Lankyti negalima, ji yra intensive care skyriuje.

Jau 4 savaitės kaip serga Mary Melnichuk. Guli Palms of Pasadena ligoninėj, pararyta operacija. Labai silpna. Lankyti negalima. Visiems čikagiečiams gerai žinoma.

kuri visada Mildoje kas penktadienį pardavinėjo biletus. Mary Walaitienė rimtai susirgo ir buvo išvežta į ligoninę. Dabar jau namie. Gerai, kad arti turi dukrą ir gerą ženą. Kaip žinia, Walaitis irgi ligonis, nors lovoje neguli. Bet jo vieno palikti negalima. Dukra Mary ir žentas juos prižiūri. Čikagiečiai, ir ciceriečiai parašykite po atvirlaiškį: Mary Walaitis, 4649 Lake Villa Dr., Pinellas Park, Clearwater, Fla. 33520.

Nesijaučia gerai Steve Venikaitienė, ją kankina bronchitas. Taip pat sirguliuoja E. Damalakenė. Linkiu visiems ligoniams greitai pasveikti.

J. Andriulienė

Los Angeles, Cal.

Noriu pranešti visiems ALLD 145 kp. ir LDS 35 kp. nariams, kad metinis abiejų kuopų susirinkimas įvyks 13 d. sausio 1980 metais, antrą mėnesio sekmadienį. Vieta visiems gerai žinoma—1328 Lemay St., Los Angeles, Cal, 1 val. po pietų. Malonėkite visi dalyvauti. Bus valdybos rinkimas ateinančioms metams. Taipgi turime kitų svarbių reikalų. Reikia užsimokėti mokesčius. Po susirinkimo turėsime vaisės, susitikime, pasikalbėsime, linksmai laiką praleisime.

Pranė Sakalienė

Cleveland, Ohio

Lapkričio 1 d. įvyko LDS 55-tos kuopos susirinkimas. Nors kuopa apnykusi, atsilankė nemaža. Buvo daug reikalų. Pranešta kad Miami, Fla., gyvenanti narė Elizabeth Bergman mirė. Trys narės: Agota Paltonavičienė, Anelė Kliauga ir Ona Susnienė užsiregistravo pašalpai. Susnienė nesveikuoja ir yra gydytojo priežiūroj. Paltonavičienė turėjo akies operaciją ir buvo ligoninėj. Kliaugienė buvo ligoninėj, grįžo namo, bet vėl atkrita ir turėjo grįžt į ligoninę. Išbuvo dvi savaitės. Dabar vėl sugrįžo namo.

Po trumpų diskusijų nutarta 50 metų susivienijimo sukaktuvių albumui aukoti \$50.00.

Ateinantiems metams vienbalsiai palikta ta pati valdyba.

Kitas susirinkimas bus sausio 3 d. 1980 m. ICA salėje, 15901 St. Clair Ave., 12 val. dieną. Bus priimtos duoklės, bet finansų sekretorė prašo pirm mokesčio per pašta laukti atvirlaiškio, kuris jums praneš, kiek reikia mokėti. Taipgi įsitemykit kad pinigus draugijai reikia siųsti draugijos vardu "Ass'n. of Lithuanian Workers". S

Moterų klubo susirinkimas įvyko lapkr. 8 d. ICA švėt., 15901 St. Clair Ave.

Susirinkimą pradėjo 12 val. dienos. Klubo pirmininkė A. Paltan. Raportai išduoti ir priimti. Posėdis buvo trumpas. Grupė nutarė 1980 susirinkimus laikyti čia pat. Taipgi 13 d. gruodžio turės Kalėdų Švenčių sueigą.

Skaitytas mūsų draugės Anna Salin laiškas kuri sveikina mus su šventėm ir gerais linkėjimais. Pirmininkė pranešė kad per Thanksgiving savaitgalį jis bus ligoninėj akių operacijai. Ir mes visi linkime jai pasisekimo. Siuo kartu mūsų stalą puošė gėlės, kurias atnešė A. Pattan ir Žemaičiai.

Vaišių laiku mes sudainavom Happy Birthday Onutei G., kuri su Juze B. beveik visuomet pataiso mūsų vaišių pietus. Apgailestavom, kad mūsų draugas G. Eitutis randasi daktaro priežiūroj, kuris nori surasti kas Joną kankina.

Gaspadinės pažadėjo skanius pietus Christmas pobūvy. Prašo visų draugų atsilankyti ir praleist smagią popietę baigiant 1979 metus.

Nepamirškite—Dec. 13 ICA sveitainėje, 12 val. dieną.

Mokyklų streikas tęsiasi jau antras mėnuo. Mokytojams reikalinga pakelti algas 14%, o mokyklų bordas siūlo tik 7%.

Thompson (FRW) 4300 darbininkų sugrįžo darban po mėnesio streiko.—Laimėjo visus reikalavimus. Tai pirmas streikas šioj imonėj nuo 1941 m. Darbininkams vadovauja Aircraft Workers Alliance.

•••

Streikuoja iš Eaton Corp. Axle Division—Kompanija biuzniui nupuolus panaikino kontraktą su 500 darbininkų—narių Mechanics Educational Society of America. Dėl to darbininkai susitreikavo.

•••

Teamsters Lokalas # 507 atleido 140 darbininkų iš Revco Discount Drug Centers Warehouse, uždarydami sandėlį. Kontraktas pasibaigė birželio mėnesį.

•••

Visiems laimingų sezoninių Švenčių.

J. Petraus

Viešnia iš Lietuvos parėmė laikraštį

Žinoma Vilniuje vaistininkė Gaulienė Žibuolė Čikagoje užtruko daugiau kaip pusmetį. Atskubėjo ji iš Lietuvos paskutinį kartą paguosti sunkiai sergančio savo tėvo, atvykusio Amerikon pokario metais. Tačiau vėžio ligos kamuojamam tėvui pasidžiaugti iš Lietuvos atvykusia dukra teko vos kelias savaites, kol liga visiškai jį užkamavo.

Žibuolė užgulė sunki rūpesčių našta: ir tėvas palaidoti, ir tėvo paliktos nuosavybės paveldėjimo procedūra, ir vizos pratęsimas reikalams sutvarkyti... O Čikagoje nei giminių, nei senų pažįstamų.

Gaulienė Žibuolė ilgametė "Vilnius" skaitytoja Lietuvoje dėka tėvo, kuris laikraštį jai prenumerodavo. Prieš grįždama namo Lietuvon, Žibuolė nepamiršo užteiti į "Vilni" atsinaujinti prenumeratos. Supratęs kaip sunku laikraščiui materialiai verstis, prie prenumeratos pridėjo ir \$100 paramos \$20,000 fondui.

Didžiausias Žibuolėi aciū ir linkime jai geriausios sėkmės grįžti namo Lietuvon pas savo artimuosius, kurie jos ten laukia.

Adm. M. Grager

BRANGS AUTOMAŠINŲ LEIDIMAI

Paleistas iš pareigų miesto pajamų direktorius G. Cannon perspėja Čikagos gyventojus, kad merė J. Byrne ruošia planus pakelti 55% mokesčių už vartojamą vandenį ir už automašinių leidimus.

Patenkinti ekskursija

Antanas ir Stella Chapai buvo užėję į "Vilnius" raštinę ir sakė, kad ką tik grįžė iš ekskursijos su turistų grupe. Jie lankėsi Panama City, Floridoje ir šiaip įdomesnėse vietose. Jie labai patenkinti savo kelione.

Smagu matyti juos taip puikiai nusiteikusius.

V-tė

Kodėl ašaroja akys

Akys ašaroja, patekus į aki kruslį, sergant įvairiais akių uždegimais. Ašarojimą sukelia ir emociniai faktoriai—liūdesys, kartais juokas. Naujagimiai verkia be ašarų, nes jų ašarų liaukų inervacija dar ne visai susiformavusi. Ašarojimą taip pat sukelia ir kliūtys ašaroms nutekėti įvairiose ašarų takų vietose. Dažna blogo ašarų nutekėjimo priežastis yra netaisyklinga akutės padėtis apatiname voke. Net nuo menkiausio padėties pakitimo pradeda ašaroti, nes ašaros nebeprateka į ašaras, ištempiamas vokas, jis nebeprigula prie akies, ašarų akutė vis labiau nutolsta nuo akies obuolio, ašarojimas didėja. Todėl šluostant ašaras negalima tempti apatinio voko žemyn, o reikia akis nusausti, spaudžiant voką vidinio voko kampe link. Dažnai žmonės skundžiasi, kad akys ašaroja vėlyje, šaltyje. Taip yra dėl to, kad susitraukia raumenėlis, supantis įėjimą į ašarų kanaliuką ir ašaros nebeprateka į ašarų takus. Sutrikus ašarų nutekėjimui, akis gerai neapsivalo, atsiranda junginės uždegimai.

Akys ašaroja ir slogos metu. Taip yra dėl to, kad išburkusi nosies gleivinė laikinai užspaudžia ašarų lataką, ašaros nebeišteka pro nosį. Praėjus slogai, praeina ir ašarojimas. Dėl ašarų takų ar nosies gleivinės uždegimų, nosies kaulų, nosies pertvarkos padėties pakitimų gali visiškai užakti latako išvedamoji anga nosyje.

Ašaros, negalėdamos nutekėti, susikaupia ašarų maišelyje, jose dauginasi mikrobai, ašarų maišelių užpildo pūliai. Kartais atsiranda ūmus pūlinis ašarų maišelio uždegimas, galintis pereiti ir į gretimus audinius—sutinsta vokai, veidas, apie ašarų maišelį susidaro pūlinys.

Pūliai ašarų maišelyje labai pavojingi akiai—užtenka nors kiek įdrėksti ragėną šluostant ašaras ar pažeisti ją šiaudeliu, šakele, ir dėl ašarų maišelio pūlinės infekcijos nežymių pažeidimų vietoje gali susidaryti ragėnos opa. Ragėnos opa tenka ilgai gydyti, o vėliau jos vietoje likusi drumstis dažnai žymiai pablogina matymą.

Visais akių ašarojimo atvejais reikia kreiptis į akių gydytoją, kuris nustatys ašarojimo priežastį ir paskirs reikiamą gydymą.

Tarybinė Moteris
Vilnius, gruodžio 13

SVEIKINIMAS Žiemos švenčių proga

Sveikinu "Vilnius" personalą, jos bendradarbius, skaitytojus ir rėmėjus. Linkiu visiems sveikatos ir sėkmės visuose jūsų veiksmuose. Taipgi linkiu tęsti gerą darbą liaudies naudai. Linkiu visiems ilgo ir vaisingo gyvenimo.

Taipgi sveikinu draugus ir gimines Amerikoje ir Lietuvoje bei visus kovotojus už taiką.

Lai gerais įvykiais nauji
metai būna geresni

JUOZAS BUDRIS

Sveikinu su Žiemos šventėmis ir Naujais 1980 metais

SAVO GIMINES, DRAUGUS, DRAUGES IR PAŽĪSTAMUS
AMERIKOJE IR T. LIETUVOJE.

JONAS FEIZA
Cicero, Illinois

ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus mūsų draugus, bičiulius ir gimines Amerikoje bei Lietuvoje.

Linkime sveikatos, sėkmės, taikos 1980 metais.

MILLIE KANCERIENĖ, D. ir V. YOTKA, S. ir M. YOTKA
Burbank, Illinois

Sveikiname visus per "Vilni"; atvirukų nesišime.

ŽIEMOS ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINAME GIMINES, DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS, "VILNIES" PERSONALĄ, RĖMEJUS, SKAITYTOJUS AMERIKOJE IR T. LIETUVOJE. VISIEMS LINKIME LAIMES, SĖKMES IR BŪTI SVEIKIEMS.

JOSEPHINE ir KAZIMIERAS SISEVIČIAI
3343 So. Lowe Ave., Chicago, Ill. 60616

NAUJŲ 1980 METŲ PROGA

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Visiems linkime geros sveikatos. Lai būna taika visame pasaulyje!

PETRĖ STALIORAITIENĖ
Chicago, Ill.

SVEIKINAME SU Naujaisiais 1980-aisiais metais!

Visiems draugams, pažįstamiems ir giminėms čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje linkime daug sėkmės ir laimės gyvenime.

MARTHA MARQUARDT
3509 S. Union Ave., Chicago, Ill. 60616

Su Žiemos šventėmis ir Naujaisiais metais

SVEIKINAME VISAS SAVO KLUBO NARES IR VISUS
RĖMEJUS-RĖMEJAS.

TAIPGI VISUS DRAUGUS IR PAŽĪSTAMUS.

CICERO MOTERŲ KLUBAS IR JO VALDYBA

NAUJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus "Vilnius" darbuotojus, skaitytojus, mūsų draugus ir drauges Amerikoje, Tarybų Lietuvoje brolius ir seseris. Linkime visiems ir visoms geros sveikatos ir ištvermės užsibrėžtuose darbuose.

LAI BŪNA TAIKA ŽMONIŲ-TAUTŲ DARBUOSE.

ANTOINETTE ir PRANAS VAITKAI

NAUJŲ METŲ LINKĖJIMAI

Visiems giminėms ir draugams šioje šalyje ir Kanadoje, taipgi Tarybų Lietuvoje.

Linkiu sveikų ir laimingų Naujųjų Metų.

PETRONĖ MALINAUSKAS

Chicago, Ill.

SVEIKINIMAS Žiemos švenčių proga

SVEIKINU SAVO MYLIMUS GIMINES LIETUVOJE, KANADOJE IR ŠIOJE ŠALYJE. TAIPGI SVEIKINU IDEJOS IR ASMENINIUS DRAUGUS IR LINKIU GEROS SVEIKATOS, DAUG SAULETŲ DIENŲ IR RYZTO JŲ SIEKIUOSE.

KAZIMIERA STUKIENĖ

7242 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629

Sveikiname su Žiemos šventėmis ir Naujais 1980 metais

Savo gimines, draugus, drauges ir pažįstamus JAV bei Tarybų Lietuvoje; parapijonus Eržvilko parapijos, Polių kaimo, ir Kanadoje.

MARCELLA VASILIAUSKIENĖ (WASSEL) ir šeima

(Chicago, Ill.)

SVEIKINU SU Žiemos šventėmis ir Naujaisiais 1980 metais

visus "Vilnius" darbuotojus, rėmėjus, skaitytojus, gimines, draugus ir drauges; Clevelando Moterų klubo nares ir St. Petersburgo LLD 45 kuopos narius. Būkite visi sveiki, laimingi!

ANNA SALIN

6315-13th St. N., St. Petersburg, Fla. 33702

Su metu šventėmis sveikinu

gimines, draugus ir drauges šioje šalyje ir Lietuvoje ir visus darbo žmones, veikiančius už taiką ir socialinį progresą.

ALISĖ JONIKIENĖ

Kultūrietės skaitlingai atsilankė į susirinkimą

Lapkričio 20 d., "Vilnies" salėje įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Pirmininkė U. Juodaitienė atidarė susirinkimą ir vedė tvarką.

Valdyba davė platų raportą iš savo veiklos, pažymėdama, kad atlikusi visus darbus, kurie jai buvo paskirti.

Skaitytas vėžio ligų tyrimo organizacijos laiškas, kuriame prašė paramos. Laiškas priimtas ir paskirta \$10.

Į draugiją priimta nauja narė Antanina Mickus. Jų rekomendavo A. Vaitkienė.

Biznio komisijos vardu davė išsamų raportą Isabelle Peters iš įvykusios spalio 21 d. žaidimo popietės. Nors narių neperdaugiausiai atsilankė, bet draugijai liko nemažai įplaukų.

A. Vaitkienė raportavo, kad ji įteikusi Amerikos—Tarybų Sąjungos draugystės tarybai mūsų dovaną \$25, laike Didžiosios Spalio revoliucijos 62 metų sukakties minėjimo, kuris buvo lapkričio 11 d.

Nutarta žiemos švenčių proga pasveikinti per laikraštį "Vilnis" draugijos nares, jų šeimas ir visus geros valios lietuvius šioje šalyje, taipgi T. Lietuvoje, sumokant \$25.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Julijos Marazienės ir Bernice Dargienės. Palinkėta joms ilgo, sveiko ir darbingo amžiaus ir sudainuota "Ilgiausių metų".

Nutarta sekanciam susirinkime, kuris bus gruodžio 18 d., turėti didesnio masto pasivaišinimą. Narės pasižadėjo atvežti įvairių skanumynų, o drg. Ona Jokubauskienė pažadėjo išvirti šiltų kopūstų ir kitokių skanumynų.

Nepamirškite, kad šis susirinkimas bus priešmetinis ir jame rinksiame naują draugijos valdybą 1980 metams.

Po susirinkimo buvo draugiškas pasivaišinimas ir pokalbiai.

Mūsų draugija, kaip ir pirmiau, turi išrinkus "Vilnies" vajeus komisiją, gavimui naujų skaitytojų ir senų atnaujinimui. Narės pasižadėjo minėtai komisijai ateiti į talką, pasimokant už laikraštį bei užrašant savo giminėms Lietuvoje. Adėlė Copin susirinkime pasimokėjo už savo prenumeratą ir už giminaičius Brazilijoje, taipgi įteikė ir paramos laikraščiui, viso \$30; M. Marquardt įteikė \$30 už prenumeratą ir žiemos švenčių sveikinimą, o likusius skyrė paramai. K. Stukienė įteikė \$25 už savo prenumeratą, už žiemos švenčių sveikinimą ir dar \$3 paramos; K. Kurpeikienė užsimokėjo prenumeratą ir įteikė \$5 paramos. Taipgi prenumeratą pasimokėjo M. Vasiliauskienė, žiemos švenčių sveikinimą ir \$5 paramos; J. Uimonienė pasimokėjo savo prenumeratą ir už žiemos švenčių sveikinimą, taipgi įteikė \$3

10

Buvusi čikagietė rašo

Čikagos lietuviams gerai pažįstama Adele Ziksienė, dabar gyvenanti Redlands, Cal., rašo, kad įdomiai praleidusi praeitą vasarą. Ji 10 savaitių praleido Meksikos mieste pas anūkus. Jų dėka apvažinėjusi puikiasias vasarvietes, kaip Acapulco, Cavanka ir kitas. Ten suvargusių žmonių mažai tekę matyti, bet keliaujant automašina, tekę matyti pusnuogių ir basų vaikučių būrelius, o jų tėvų namai tokie maži, atrodė, kad tik vieno kambario ir iš molio nukrėsti. Taipgi ir jų bažnyčios su pakrypusiais bokštais bei kiaurais stogais. Matomai žmonės biedni ir neturi pinigų net bažnyčių remontui.

Grįždamos iš viešnagės su anūke sustojome pas Adelės dukrą Palm Desert. Čia irgi puiki vieta ir nuotaikingai laiką praleidome. Dabar Adelė rašo, kad ji yra namuose ir turinti daug įvairių darbų, nes skaito pareiga aplankyti savo ligų parblokštus idėjos draugus. Vietinės LLD kuopos išdin. C. Karvelis turėjo skaudžią kelio operaciją ir dar vis yra ligoninėje, M. Pukis yra slaugymo namuose. Drg. Richard sunkiai serga ir guli ligoninėje, o Joe Richard yra slaugymo namuose. Taipgi Mary Rade slaugymo namuose. Tai tokios apgailėtinos žinios. Iki visus aplankiau, užėmė nemažai laiko. Labai išsiilgtu velionės Marytės Dementienės.

Mano sveikata kol kas nebloga, jei neskaityti akių silpnėjimo. Linkiu visiems vilniečiams ir aplamai čikagiečiams geros sveikatos ir dirbti pažangos labui.

Dėkui jai už laišką ir linkėjimus.
Julija M.

Linkėjimai iš Pittsburgho

Lapkričio 25 d. drg. Onutė Miller-Remeikienė paskambino telefonu ir pasiteiravo, kaip viskas vyksta "Vilnies" pastogėje ir tarp jos mielų draugų Čikagoje. Ji skundėsi, kad turi daug nesmagumų dėl menko regėjimo. Pasidžiaugė, kad turinti gerą sūnų, kuris ne tik rūpinasi jos priežiūra, bet ir paskaito jai "Vilnį". Tuo būdu ji sužinanti, kas vyks tarp jos idėjos draugų.

Ji prašė pasveikinti visus Čikagos pažangius lietuvius ir palinkėti tvirtos sveikatos. Smagu buvo pasikalbėti su miela Onyte. J. M-nė

Jei žmogus pyksta, tai dar neiššia, kad jis blogai elgiasi.
F. Dostojevskis

paramos. Be to, ji įteikė Bessie Pavilionis prenumeratos mokestį, viso \$37. Taipgi pasimokėjo ir daugiau narių. Smagu, kad jos ne žodžiais, bet darbais remia vajeus komisija. Dėkui joms už gražią talką.
Sėkr. J. M-nė

Žiemos švenčių proga

Sveikiname visus savo draugijos nares, jų šeimas, draugus ir bičiulius bei visus pažangius laikraščius ir jų darbuotojus, taipgi visus taiką mylinčius žmones šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.

Visoms ir visiems linkime laimingų ir darbingų ateinančių metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS
DRAUGIJA ir jos VALDYBA

Chicago, Illinois

Linksmų Žiemos švenčių, laimingų Naujųjų metų!

Sveikinu visus gimines, draugus ir pažįstamus Amerikoje ir Lietuvoje. Lai sveikata ir laimė lydi Jus 1980 metais.

JULIJA URMONIENĖ

Chicago, Illinois

Žiemos švenčių proga

Sveikinu visus savo gimines, asmeninius ir idėjos draugus Tarybų Lietuvoje ir Amerikoje.

Visiems linkiu geros sveikatos ir daug saulėtų dienų 1980 metais.

ALICE PAULIUKAS

Chicago, Illinois

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ

bičiuliams, draugams ir giminėms, gyvenantiems čia JAV, Lietuvoje, Lotynų Amerikoje ir kitur, linkime laimingų Naujųjų Metų, 1980 m. tebūna taikos ir tautų draugystės metai, sėkmingi visiems asmeniniame bei visuomeniniame gyvenime.

STANLEY J. ir ANNA JOKUBKA

Jonas S. Mažeika

Chicago, Ill.

METINIŲ ŠVENČIŲ PROGA

SVEIKINU VISUS DRAUGUS,

GIMINES, "VILNIES" SKAITY

TOJUS AMERIKOJE, TARYBŲ

LIETUVOJE IR VISUR KITUR,

LINKEDAMAS

Laimingų ir Taikos

1980 METŲ!

Vilnis, gruodžio 13

Ex Mainierių klubo veikla

Lapkričio 17 d. įvyko Ex Mainierių Draugiško klubo narių susirinkimas "Vilnius" salėje. Prieš susirinkimą buvo draugiškas pasivaišinimas. Paskui pradėjom susirinkimą. Pirmiausiai pirm. J. Copin pranešė, kad netekome dviejų klubo narių; Felix Beadal ir William Yurgil. Paprašė visų atsisototi ir tylos minute pagerbti jų atminimą.

Valdyba davė raportą iš savo veiklos. Fin. sekretorė ir išdininkė Frances Jordan raportavo, kad aplankiusi eilę narių ir išrinkusi nario mokesį.

Duvo rinkimas sekantiems metams naujos valdybos. Kadangi dabartinė valdyba rūpestingai atlieka visus darbus, tai palikta ta pati: pirm. Jonas Copin, sekr. Jonas Feiza, išdininkė ir fin. sekr. Frances Jordan.

Sekantis susirinkimas bus bal. 16.

Kadangi diena pasitaikė graži, tai narių atsilankė daug ir visi buvo puikioje nuotaikoje. **J. Urmonienė**

PALINKĖJOME GEROS SEKMES

Sužinojusios, kad gruodžio pradžioje drg. Bessie Pavilionienė ruošiasi apeisti Roselandą ir apsigyventi Dolton, Ill., pas posūnį Albertą ir Helen Pavilionius, lapkričio 27 d. Sofija Baublienė pakvietė mane vykti į Roselandą ir atsisveikinti su Bessie bei palinkėti jai sėkmės naujoje kolonijoje. Vykome trijose; Sofija, jos sesutės dukra Violeta ir aš. Nuvykę įteikėme Bessie pakvitavimą už "Vilnius" prenumeratos panaujinimą ir pirmiau duotą paramą.

Bessie skundėsi, kad kojos nenori veikti. Palinkėjome jai sveikatos ir linksmo gyvenimo naujoje kolonijoje. **J. Urmonienė**

MARY LEPPA LIGONINEJE

Lapkričio 25 d. rytą Mary Leppa išvežta į Billing's ligoninę. Gydytojai nustatė, kad kojoje užsiblakavusi kraujo gysla. Jos kambarys 406A. Linkiu pasveikti.

Frank Vaitkus

Baubliai grįžo iš viešnagės

Prieš apie porą mėnesių Sofija ir Antanas Baubliai buvo išvykę į Kaliforniją pasisvečiuoti pas Sofijos giminaičius. Jie nuotaikingai praleido laiką. Aplankė daug įdomių vietų ir susipažino su Kalifornijos padange.

Lapkričio 25 d. abu Baubliai ir Sofijos sesutės dukra Violeta atvyko lėktuvu į Čikagą. Jie sakė, kad Violeta pasisvečiuos čia pas juos 10 dienų ir pasimatys su daugeliu pažįstamų.

Malonu matyti jas grįžusias, taip pat ir viešnią iš Kalifornijos. **J. Urmonienė**

PRANAŠAUJA ČIKAGOS GYVENTOJŲ MAŽEJIMĄ

Čikagos universiteto profesorius Philip Houser, kuris yra kilnojimosi-migracijos specialistas, pranašauja, kad 1980 metais Čikaga gyventojais sumažės net 12%. Viso teliks 2,918,000 gyventojų.

Skaičiuojant rasėmis, baltųjų dabar yra 1,369,000,—47%, negrų 1,201,000—41%, lotynų amerikiečių—348,000—12%.

Išskaitant Čikagos priemėsčius, priskaičiuojama gyventojų iki 7,114,000.

MIRĖ IR PALAIDOTA ONA MAŽEIKIENĖ

Gavome skaudų pranešimą, kad lapkričio 19 d. mirė Ona Mažeikienė, sulaukusi 85 m. a. Velionė buvo gimusi Lietuvoje, Klaipėdos apylinkėje. Sioje šalyje išgyveno 69 metus. Daug metų gyveno šiaurinėje Čikagos dalyje ir ten priklausė prie pažangų organizacijų. Kol buvo sveika ir gyvas buvo jos velionis vyras Jonas Mažeika, jiedu visur dalyvavo ir pavyzdinčiai rėmė pažangų judėjimą. Skaitė laikraštį "Vilnis". Ona nors nebuvo baigusi aukštesnės mokyklos, bet mokėjo piešti ir savo meniškais gabumais stebino.

Per pastaruosius kelis metus rimtai sirgo ir niekur negalėjo dalyvauti. Teko pabūti Manor Care Nursing Home, kur ir mirtis aplankė.

Velionės sūnus Allen, marti Laverne ir jų šeima rūpinosi tinkle palaidojimu. Likosi palaidota lapkričio 21 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse, kur plaidotas jos vyras Jonas ir mažametis sūnus Jonukas. **Draugė**

Kaip lengvai mes atsiprašome, kai nereikia, ir kaip sunkiai, kai reikia. **J. Smulis**

MIRUS

William Yurgil,

Reiškiu gilią užuojautą motinai Marcella Wassel, seseriai Frances Jordan ir jos vyrui Edward, bei visiems kitiems giminėms.

LUCILLE MATUZ

MIRUS

William Yurgil,

Reiškiame gilią užuojautą motinai Marcella Wassel, seseriai Frances Jordan ir jos vyrui Edward, bei visiems kitiems giminėms.

ADELLA ir JOHN COPIN

Mintyje ir širdyje taip arti

Ne toliau kaip nuotrauka
Jūsų šypsenos, meilūs žodžiai,
Mieli tėveliai gyvena mano atmintyje,
Širdies globoje taip arti,
taip arti!

Kaip dažnai saulėleidis
Primena tuos žygius,
tuos laikus,
Kai sykiu buvom, kalbėjom,
Mainėmės sapnais taip seniai,
taip seniai!

Kvėpėjimas raudonų rožių,
Kristalini rudens dangus
Stebuklingai atmintį mūs
žavi,
Širdį veda prie Jūs taip arti,
taip arti!

Neseniai balandėlių burkavimą
Svelnus vėjelis nešė, o dabar
Sielvartingus balsus, Jūsų girdžiu. **Helen ir Felix Beadal**
Ant oro bangų atsiliepia taip toli, taip toli!

Liūdinti duktė

HELENA READAL

Sukurta 1974 vasario 4 ir 14, 1979 spalio 10,
prisimenant mielus tėvelius jų vedybų sukakties proga. Sausio 18 d. būtų sukakę 66 metų nuo sukūrimo jų šeimos žydinio. Dabar jie sykiu ant visados, visados.

Mirus

Onai Klimienei

Reiškiame gilią užuojautą dukroms Birutei Copp, Virginijai Perry; sūnams Juozui ir Edmundui ir jų šeimoms; broliams Pranui Mockapetriui ir Vytautui Lietuvoje; sesutei Agotai Ankuzavičienei Australijoje ir kitom giminėm.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
St. Petersburg, Florida

MIRUS

William Yurgil,

Reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą motinai Marcella Wassel, seseriai Frances ir jos vyrui Edward Jordan, bei visiems giminėms.

Mes kartu su Jumis liūdime.

MARY ir JULIUS URBIKAS
ANNE ir JOHN PETERS

LIŪDNAS PRISIMINIMAS MANO MYLIMO VYRO

Vinco Andrulio

SEPTINTŲJŲ MIRTIES METINIŲ

Jis mirė 1972 metais gruodžio 10 d.

☆☆

Praėjo sunkų, vargingą
gyvenimo kelią
Norėdamas surasti laimę broliam
pavergtiem,
Atidavei liaudžiai viską, ką galėjai,
Pats pilkāja dulce likai.

(Eilės Onos Morkūnienės iš
Stakliškių, T. Lietuvoje)

☆☆

Liūdna be Tavęs

žmona **JULIJA**

Mirę lietuviai

Lapkričio 12 d. mirė Julius Klimas, sulaukęs 85 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 65 metus.

Lapkričio 16 d. mirė Aleksas Kundrotas, sulaukęs pusės amžiaus. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Lapkričio 15 d. mirė Ona Marija Saulaitienė-Lichtenšteinaitė, sulaukusi 71 metus. Į šią šalį atvyko po antrojo pasaulinio karo.

Lapkričio 19 d. mirė Frances Pilitauskienė, sulaukusi 91 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno daug metų.

Lapkričio 19 d. mirė Stefaniya Geležienė, sulaukusi 67 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 29 metus.

Lapkričio 21 d. mirė Marija Simonelienė-Statkevičiūtė, sulaukusi 87 m. a. Gimė Lietuvoje, Kaune. Šioje šalyje išgyveno 66 metus.

Lapkričio 21 d. mirė Algirdas Rimavičius, sulaukęs 67 m. a. Gimė Lietuvoje, Kėdainių rajone, Bučiuose. Šioje šalyje išgyveno 29 metus.

Spalio 30 d. Marquette Parko Ežerėly rastas prigėręs Eduardas Zemliskas. Palaidotas lapkričio 26 d. Gimė Lietuvoje Rokiškyje, 1923 m. Buvo vokiečių armijoje. Į šią šalį atvyko 1962 m.

CHICAGO, ILL.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS James Kancere

Mirė 1974 m. gruodžio 22 d.

Jau praėjo penki metai, kai mirtis visiems laikams atskyrė nuo mūsų mano mylimą vyrą ir ištikimą draugą James Kancere. Jį prisimename su meile, gilia pagarba ir liūdesiu širdyse.

Žmona MILLIE ir šeima

MIRUS

Frank Balčiūnas, Felix Beadal, William Yurgil,

Reikiame gilią nuoširdžia užuojautą mirusių asmenų šeimoms netekusiems brangaus tėvelio, brolio. Mes su Jumis kartu liūdime.

JESSIE ir FRANK VESELEY,
dukra DENISE

NUOŠIRDI PADEKA UZ
SUTEIKTAS PASLAUGAS LAIDOJANT

William Yurgil

Nieko gyvenime nėra skaudesnio, kaip netikėta ir nenujausta staigi mirtis mylimo sūnaus, brolio bei švogerio. Mes tai pergyvenome, kuomet mirtis atskyrė iš gyvųjų tarpo mūsų mylimą William Yurgil, kurio jautrioji širdis sustojo plakusi 1979 metais lapkričio 7 d. rytą Omaha, Nebraska. Nežiūrint, kaip skaudėjo mūsų širdys, bet mirusį reikėjo palaidoti, o tam kaip tik ir reikėjo plačios visuomenės paslaugų. Turime pasakyti, kad mes jų susilaukėme daug.

Visiems atskirai neįmanoma padėkoti, tad teiksitės priimti mūsų nuoširdžia padėką per mūsų mėgiamą laikraštį "Vilnis". Dėkojame giminėms už atjautimą, draugams, kurie dalyvavote šermentyse ir laidotuose, už tinkamą apie velionio laidotuves aprašymą "Vilnyje", muzikai Valerijai Urbikas už vargonų muziką, taipgi dainininkei Estele Bogden už gražias momentui pritaikintas dainas, kalbėtojai Povilui J. Ridikui už gražią kalbą koplyčioje ir kapinėse ir už tinkamą patarnavimą laidotuvių metu; karsto nešėjams Jonui Copin, Jonui Feizai, Jonui Pateckui, Antanui Litvinui, Juliu Urbikui, Antanui Poviloniui, o visiems už visas suteiktas paslaugas bei užuojautas asmeniškai ir per laikraštį "Vilnis". Mes Jūsų nuoširdaus atjautimo ir pagelbėjimo pergyventi tą skaudų įvykį neužmiršime iki mūsų krutinėse širdyse plaks.

Liūdinti motina MARCELLA VASILIAUSKIENĖ
sesuo FRANCES JORDEN
švogeris EDWARD JORDEN

JESSIE ir FRANK VESELEY,
dukra DENISE

HUDSON, MASS.

Anna B. Urban-Budriūtė

[Gyveno 6 Nason St., Hudson, Mass.]

Mirė lapkričio 17 d., Bostone, New England Desconess ligoninėje.

Paliko giliame nuliūdime vyrą Charles K. Urban, tris dukras: Louise B. Holthaus, Fort Meyers Beach, Fla., Anne E. Perreault, No. Reading ir Ellen B. McClennan, So. Weymouth.

Anna B. Urban gimusi Lietuvoje, Kuršėnų parapijoje, Ramučiu kaime. Palaidota 1979 m. lapkričio 20 d., Forest Vale kapinėse.

Dėkoju giminėms ir draugams už gražias gėles ir vainikus. Dėkoju mano sesers dukroms Julia E. Lovely ir Amelia Gregorie už pagaminimą pietų laidotuvių dalyviams. Dėkoju graboriui Henry K. Carleton už patarnavimą.

Miela Anna, mes niekad Tavęs nepamiršim, minėsim kol būsime gyvi.

CHARLES K. URBAN

A. A. Anna Mažeika

[Gyveno Manor Care Nursing home, Rolling Meadows, Ill.]

Mirė lapkričio 19 d., 1979 m., 4 val. ryto, sulaukusi 85 metų amžiaus, gimusi Lietuvoje, Klaipėdoje.

Amerikoje išgyveno 69 metus. Per 45 metus laikraščio "Vilnis" skaitytoja ir rėmėja.

Liko nuliūdę sūnus Allen ir jo žmona Laverne, du anūkai. Vienas sūnus John mirė sulaukęs dviejų metų amžiaus.

Kūnas buvo pašarvotas lapkričio 20 d., Gluekert koplyčioje, 207 N. Vail Ave., Arlington Heights, Illinois. Laidotuvės įvyko lapkričio 21 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Nuliūdę liekame:

Sūnus ALLEN, marti ir giminės

STOUGHTON, MASS.

PRISIMINUS KILNIOS IDĖJOS DRAUGĄ IR VADĄ

Vinčą Andrulį

Nesmagiai praslinko septyneri metai nuo tos dienos, kai mirtis 1972 metų gruodžio 10 dieną iš gyvųjų tarpo visiems laikams išplėšė darbo žmonių draugą ir vadą Vinčą Andrulį. Nors jau šešeri metai, kai Jo nėra mūsų tarpe, bet jo šviesūs nurodymai kaip vesti neatlaidžią kovą prieš išnaudotojus už išsilaisvinimą iš kapitalistinės priespaudos vis tebėra mūsų neužmiršti.

Nežiūrint, kad Jo jau nėra mūsų tarpe, jo atlikti dideli darbai dar kalba ir visada mums kalbės, išskeldami šviesų atminimą šio brangaus Lietuvos sūnaus.

IDĖJOS DRAUGAS JUOZAS BUDRIS

MIRUS

William Yurgil,

Reikiame gilią nuoširdžia užuojautą motinai Marcella Vasiliauskienei, Wassel seseriai Frances ir jos vyrui Edward, kitiems giminėms, draugams ir draugėms.

S. J. Jokubka	E. Sankus	U. Juodaitis
A. Jokubka	A. Dočkus	R. Cogler
A. Vaitkus	F. Rimdžius	Olga Martin
A. Vaitkus	P. Malinauskienė	George Montvilas
A. Šileikis	H. Pajunas	Mary Montvilas
J. Pateckas	A. Mikolaitienė	A. Jakienė
A. Litvin	A. Butkis	V. Žilinskienė
S. Chapas	M. Plauska	J. Urmonienė
A. Chapas	A. Lutkauskas	K. Kurpeikienė
A. Olson	D. Firth	A. Copin
F. Olson	J. Sisevich	J.-M. Marazas
A. Antonovich	C. Sisevich	A. Gerdus
J. Antonovich	G. La Brose	Mr. Čižauskas
I. Metasavage	S. Chabasta	Mrs. Čižauskienė
Richard Mikal	M. A. Poška	M. Marquardt
V. Urbikas	C. Poška	A. Powell
J. Feiza	E. Bogden	Vincė Powell
	Mary Grager	